

Hoiva 2025 -hanke / Projektipäällikön valinta / Hankesuunnitelma ja hankehakemus

Khall 22.11.2021 § 408

Pyhäjoen valtuusto hyväksyi 30.1.2018 Pyhäjoella Virtaa 2030 – strategian. Kunnanvaltuusto päivittää strategiaa parasta aikaa. Strategisena päämääränä on se, että kuntakokonaisuus on vetovoimainen, hyvinvoiva ja vastuullinen. Kunnan arvoista johdettuna yleistavoitteena on taloudellinen, tehokas ja vaikuttava palvelutuotanto sekä vastuullinen ja vakaa kuntatalouden hoitaminen. Kunnan asukaslukutavoite on 4000 asukasta vuonna 2035.

Vanhusten ja ikääntyneiden hoito ja hoiva on kunnan keskeinen perustehtävä ja hyvinvoivan Pyhäjoen yksi keskeinen tavoite onkin vastata ihmisen koko elinkaaresta hyvin ja arvokkaasti loppuun asti. Toinen keskeinen perustehtävä on koko väestön terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen, sairauksien hoito ja niiden ennaltaehkäiseminen.

Hyvinvointialue vastaa toiminnoista 1.1.2023 alkaen

Sote-uudistuksen seurauksena edellä mainitut lähipalvelukokonaisuudet siirtyvät perustettaville hyvinvointialueille 1.1.2023. Kuntasektorin tehtäväksi jää kumppanuus, tilojen vuokraaminen sekä mahdolliset tukipalvelut, joten kunnilla on edelleen tärkeä tehtävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Tämän tehtävän hoitamiseksi ja kunnan tavoitteiden toteuttamiseksi on hyvinvointialueelle tarjottava asianmukaiset ja nykyaikaiset tilat viihtyisässä ympäristössä. Tehtävänä onkin löytää sopiva paikka ja suunnitella hyvät ja toimivat tilat tehostetun palveluasumisen (TEHPA) yksikölle varusteluineen, vammaisten asumispalveluyksikölle ja terveys- ja hyvinvointiasemalle (lääkärin vastaanotto, hammashoito, neuvola, sosiaalitoimen palvelut ja muut terveyttä edistävät toiminnot).

Tulevaisuuden palvelutarve

Palvelutarve on Pyhäjoella kasvamassa ja yli 75 - vuotiaiden osuus väestöstä nousee vuoteen 2040 mennessä 170 henkilöllä 550 henkilöön. Yli 75 -vuotiailla on kansallisella tasolla tehostetun palveluasumisen (TEHPA) tarve on n. 7 – 8 %. Pyhäjoella tämä tarkoittaa noin 60 asiakaspaikkaa, josta enintään 10 % olisi intervallipaikkoja. Lisäksi kehitysvammaisille on varattava 10 asiakaspaikkaa erilliseen yksikköön.

Nykyiset toiminnot

Tähän asti vanhusten ja ikääntyneiden hoito ja hoiva sekä koko väestön terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen, sairauksien hoito ja niiden ennaltaehkäiseminen on hoidettu hyvin Palvelukeskus Jokikartanon, vammaisten yksikkö NüTTYKodin ja Raahen seudun kuntayhtymän omistaman terveyskeskuksen avulla.

Pyhäjoen Palvelukeskus Jokikartano on rakennettu 1993 ja on pinta-alaltaan n. 3600 m². Jokikartanoon on tehty kuntotutkimus 2017. Sen mukaan rakennus on ikäisekseen normaalissa kunnossa. Jokikartanon ja Niittykodin arvo kunnan taseessa oli 1.10.2021 yhteensä noin 606.000 euroa.

Jokikartanossa on noin 50 asiakaspaikkaa tehostetussa palveluasumisessa (TEHPA) ja erillinen vammaisten palveluyksikkö Niittykoti, jossa on 10 asiakaspaikkaa. Jokikartanon vanhusten palveluasumisen tilat eivät täytä AVI:n asettamia kriteereitä tulevaisuuden palveluasumiselle (riittävän tilavat huoneistokohtaiset wc- ja pesutilat).

AVI:n vaatimusten täyttäminen tarkoittaisi suurta rakennuksen peruskorjaus- ja muutostarvetta ja noin 15 asiakaspaikan vähentämistä. Lisäksi muutostöiden ajaksi olisi löydettävä korvaavat asiakastilat. Tarkoituksenmukaisinta ja kustannustehokkainta onkin kokonaan uuden vanhusten palveluyksikön rakentaminen uuteen paikkaan. Jokikartanon rakennuskokonaisuudelle on löydettävissä alueelle sopiva uusi käyttötarkoitus.

ARA:n rahoitus ja sen ehdot

Pyhäjoen kunta on käynyt alustavia neuvotteluja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) kanssa. ARA voi rahoittaa vanhusten ja vammaisten palveluasumisen rakentamista tietyin ehdoin. ARA:n rahoitus koostuu avustuksesta (25 - 40 %) ja pitkäaikaisen korkotukilainan (40 vuotta) takaamisesta. ARA avustus- ja rahoitusehtojen mukaan eri toiminnot on oltava erillisissä rakennuksissa ja terveys- ja hyvinvointiasema on sijoitettava erilliselle tontille. ARA:n avustusperuste määräytyy tila- ja varusteratkaisujen perusteella.

Hoiva 2025

Tämän kokonaisuuden järjestämiseksi käynnistetään hanke, jonka nimeksi on valittu Hoiva 2025.

Hoiva 2025 –hanke koostuu kolmesta erillisestä rakennuksesta: vanhusten palvelutalosta, vammaisten palvelutalosta ja terveys- ja hyvinvointiasemasta. Nykyinen Jokikartano, Niittykoti ja terveyskeskus vuokrataan hyvinvointialueelle 1.1.2023 – 31.12.2025. Lisäksi hyvinvointialue voi vuokrata yhden optiovuoden ajalle 1.1.2026- 31.12.2026. Tavoitteena on, että uusi palvelukeskus on käytössä 1.1.2026.

Oheismateriaalina:

Neuvottelumuistio ARA 28.10.2021

Neuvottelumuistio Hoiva 28.10.2021

Ehdotus:

Kunnanhallitus

1) käynnistää Hoiva 2025 -hankkeen. Hanke jakaantuu kolmeen vaiheeseen.

Vaihe I: Ideointivaihe

Tulevaisuuden hoiva- ja huolenpitoympäristön ideointi ja vaihtoehtoisten mallien

tarkastelu suoritetaan vuoden 2022 aikana. Hankkeen alussa on tehtävä asemakaavallinen tarkastelu sopivien tonttien tai sopivan paikan löytämiseksi kullekin toiminnalle ja tarvittaessa käynnistettävä asemakaavamuutos.

Ideointivaiheessa tarkastellaan eri sijoittumisvaihtoehtot sen jälkeen, kun ensin on kartoitettu käyttäjien tarpeet ja laadittu tavoitteet rakentamiselle. Lähtökohtana on arvokas vanhuus: toiminnallisuuden ylläpito, turvallisuus, sosiaalisuus ja viihtyisä ympäristö.

Mitoituksen perusteena on Pyhäjoella Virtaa 2035 kuntastrategia.

Taloudellinen suunnittelu lähtee siitä, että palveluasumiseen pyritään saamaan ARA:n täysimittainen tuki (40%). Tämä edellyttää ARA:n ohjeistuksen ja mitoituksen noudattamista ja hyvää yhteistyötä.

Suunnittelussa huomioidaan tilojen hyvä asuttavuus ja monikäyttöisyys. Hankkeen sijoittuminen on mietittävä tarkkaan niin kuntakuvan kuin asukkaiden viihtymisenkin näkökulmasta. Yksi tärkeä tavoite on hyvä arkkitehtuuri ja Pyhäjoelle soveltuva ulkonäkö. Vaihe 1 päättyy tavoiteraporttiin, paikan valintaan ja tarvittaessa asemakaavamuutoksen käynnistämiseen.

Vaihe II: Suunnitteluvaihe

Varsinainen investointien suunnittelu (tila-ohjelma, arkkitehtisuunnittelu, urakkatarjouspyyntöasiakirjojen laadinta jne.) toteutetaan vuonna 2023 - vaiheen I pohjalta.

Vaihe III: Rakentamisvaihe

Rakentamisvaihe 2024-2025. Uudet rakennukset tulee olla vuokrattavissa hyvinvointialueelle 1.1.2026

2) nimeää Hoiva 2025 -työryhmään seuraavat henkilöt:

Antti Tornberg (pj.)
Paula Anttila
Mauri Virkkunen
Katriina Niemelä (RAS)
Elisa Vetoniemi (RAS)
Matti Soronen
Aimo Korpi
Jyrki Määttä (sihteeri)

3) antaa asian tiedoksi valtuustolle,

4) antaa asian tiedoksi myös Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA), Pyhäjoen vanhus- ja vammaisneuvostolle sekä Raahan seudun hyvinvointikuntayhtymälle ja hyvinvointialueen valmisteluelimelle.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Valt 15.12.2021 § 143

Päätös:

Valtuusto merkitsi asian tiedoksi.

Merkittiin, että tämän asian käsittelyn aikana kokouksesta poistuivat valtuutettu Tero Niemi klo 12.00 ja tekninen johtaja Aimo Korpi klo 12.30.

Khall 28.02.2022 § 76

Hoiva 2025 -hankkeen työryhmä on kokoontunut 17.2.2022. Työryhmän kokouksessa on saatu informaatio Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) informaatio siitä, että hankehakemus ja hankesuunnitelma on jätettävä ARA:lle 30.4.2022 mennessä.

Työryhmä on todennut, että ARA:n muuttunut aikataulu edellyttää henkilöresurssin palkkaamista hankkeelle. Kunnanjohtaja on pyytänyt tarjouksen Katriina Niemelältä / GeroFuture Oy:ltä hankehakemuksen ja hankesuunnitelman laatimisesta työryhmän ohjauksessa. Katriina Niemelä / GeroFuture Oy on jättänyt tarjouksen, tarjous liitteenä.

Ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä Katriina Niemelän / GeroFuture Oy:n tarjouksen. Työ alkaa 1.3.2022 ja päättyy 30.6.2022. Työ tehdään osa-aikaisesti.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Khall 25.04.2022 § 126
251/00.01.02.00/2021

Hoiva 2025 -hankkeella on tarkoitus korvata nykyinen Jokikartanon palvelukeskus. Uusi vanhusten ja vammaisten asuntoja sisältävä hoivan ja asumisen korttelikokonaisuus suunnitellaan ja rakennetaan aivan Pyhäjoen keskustaan. Hankkeelle haetaan erityisryhmien investointiavustusta Asumisen rahoittamis- ja kehittämiskeskukselta (ARA). ARA on siirtynyt 8.12.2022 määräaikaan hakuun ja tänä vuonna hakemukset on lähetettävä ARAn kirjaamoon viimeistään 30.4.2022.

Hankkeen ideointia ja suunnittelua varten perustetun Hoiva 2025 -hanketyöryhmän tehtäviin on kuulunut myös ARAlle tehtävän hankehakemuksen ja hankesuunnitelman valmistelu. Hanketyöryhmän valmisteleva hankesuunnitelma on ollut aluehallituksen käsittelyssä 21.4.2022. Aluehallitus on päättänyt puoltaa Pyhäjoen hanketta (liitetään hankehakemukseen). Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä antaa oman lausuntonsa 28.4.2022, joka liitetään hankehakemukseen.

Liitteenä Pyhäjoki Hoiva 2025 -hankesuunnitelma, sisältäen seuraavat liitteet:

- 1 Palveluiden tarve (75-vuotta täyttäneet)
- 2 Pyhäjoki palvelukokonaisuus ja
- 3 Pyhäjoki, vammaispalvelut

Ehdotus:

Kunnanhallitus

- hyväksyy liitteenä olevan Hoiva 2025 -hankesuunnitelman liitteineen
- lähettää investointiavustushakemuksen vaadittuine liitteineen ARA:lle
- antaa kunnanjohtajalle oikeuden täydentää hankesuunnitelmaa ja hankehakemusta.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Merkittiin, että projektipäällikkö Katriina Niemelä ja kaavoitusarkkitehti Jyrki Määttä olivat kokouksessa läsnä asiantuntijoina tämän pykälän käsittelyn ajan klo 17.00-19.00 ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet	Liite[1] Pyhäjoki Hoiva 2025-hankesuunnitelma (luonnos) 19.4.2022
	Liite[2] Palveluiden tarve Pyhäjoella (75-vuotta täyttäneet) päivitetty 21.3.2022, Liite 1 Hoiva 2025-hankesuunnitelmaan
	Liite[3] Palvelukokonaisuus, luonnos 7.4.2022, Liite 2 Hoiva 2025-hankesuunnitelmaan
	Liite[4] Pyhäjoki vammaispalvelut 19.4.2022_Liite 3 Hoiva 2025 hankesuunnitelmaan
Jakelu	Asumisen rahoittamis- ja kehittämiskeskus (ARA)

Otteen allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa
28.04.2022

Saira Lauronen
arkistosihteeri

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 126

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

HOIVA 2025 RAKENNUSHANKE PYHÄJOKI (Luonnos)

Kunnanhallitus 25.4.2022

SISÄLLYS

1 TAUSTAA	2
2 HANKETIEDOT	3
2.1 Kohteen perustiedot	3
2.2 Hankkeen perustiedot.....	4
2.2.1 Vammaisten asumispalveluyksikkö Niittykoti	4
2.3 Hankkeen toteuttaja ja yhdyshenkilöt	5
2.4 Toiminnan ylläpitäjä ja palvelujen järjestäjä	5
2.5 Jokikartanon kiinteistö ja tämänhetkinen toiminta	5
2.5.1 Kiinteistöön tehdyt korjaukset	8
3 HANKESUNNITELMAN LÄHTÖTILANNE	8
3.1 Hyvinvointialue toiminnan vastuullisena järjestäjänä	8
3.2 Lausunnot hankkeeseen sitoutumisesta ja sen tarpeellisuudesta	9
4 NÄKYMIÄ TULEVAISUUDEN HOIVAN TARPEESTA	9
4.1 Vammaisten asumispalvelun tarve.....	10
4.2 Ikääntyneiden asumispalvelun tarve	11
5 PYHÄJOEN KUNNAN HOIVA 2025 -HANKKEEN SISÄLTÖ	11
5.1 Käyttäjien tarpeiden tarkastelua uuden toimintamallin ja rakentamisen näkökulmasta	11
5.2. Vammaisten asumispalvelut	13
6 UUDISRAKENNUKSET	14
6.1 Uudisrakennuksille suunniteltu paikka	14
6.2 Kustannusten muodostuminen	14
6.3 Toteutuksen aikataulu	15

LIITTEET

Liite 1	Palveluiden tarve Pyhäjoella 75 vuotta täyttäneiden ikäihmisten osalta
Liite 2	Pyhäjoen palvelukokonaisuus (luonnos)
Liite 3	Vammaisten palveluiden tarve Pyhäjoella

1 TAUSTAA

Ikäihmisten palvelujen kehittämisen kansallisena tavoitteena on saavuttaa ikäystävällinen Suomi (STM 2020/29 ja 2020/31). Kehittämistyöllä pyritään siihen, että 1) Ikäihmiset ovat tulevaisuudessa toimintakykyisempiä, 2) Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisempiä, 3) Digitaaliset työvälineet edistävät ikäihmisten hyvinvointia ja 4) Vapaaehtoistyöllä on vakiintunut asema ikääntyvässä yhteiskunnassa. Kansallisten linjausten mukaan ikäihmisten palvelut tulee toteuttaa sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla, jonka lähtökohtana on asiakaslähtöisyys, asiakkaan tarpeen arviointi sekä asiakas- ja palveluohjaus. Palvelun laadun varmistamiseksi tarvitaan tietojohtamista sekä osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä.

Marinin hallituksen Tulevaisuuden Sotokeskus ohjelma tukee sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluiden sisällöllistä kehittämistä hyvinvointialueilla. Tällöin painopistealueina panostetaan mm. ikäihmisten tarkoituksenmukaiseen palveluihin ohjautumiseen, ennaltaehkäisevien toimintamallien käyttöönottoon, esimerkiksi elintapaohjaukseen ja kotikuntoutukseen sekä välimuotoisten, yhteisöllisten asumisratkaisujen kehittämiseen. Palveluiden saatavuutta parannetaan esim. kehittämällä ikäihmisten psykososiaalisia palveluita ja lisäämällä välimuotoisia asumisratkaisuja.

Huomioitavaa on, että koronapandemia on lisännyt kahden viime vuoden aikana väestön eristäytymistä ja vaikeuttanut palvelujen saatavuutta. Vaikutus on ollut merkittävä erityisesti hauraimpien ikäryhmien terveyteen ja hyvinvointiin. Lisäksi koronapandemia on rajoittanut liikkumisvapautta ja vaikeuttanut palveluihin pääsyä. (THL tutkimuksesta tiiviisti 2021/26). Palvelujen tarve on lisääntynyt voimakkaasti myös 75- vuotta täyttäneiden pyhäjokisten osalta. Jokikartanon palvelukeskuksen paikat ovat täynnä ja ympärivuorokautiseen hoitoon jonottavien asiakkaiden määrä on kasvanut Pyhäjoella. Vammaisten autetun asumisen asiakasmäärä kunnan omassa palvelutuotannossa on vuosina 2019–2020 ollut noin 10 henkilöä, mitä määrää voidaan pitää lähtökohtana myös tulevaisuuden tarvetta arvioitaessa (Liite 3).

Vuonna 2018 päättyneen hallituksen kärkihankkeen Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa 2016–2018 yhtenä osa-alueena toteutettiin *Asumisen ja hoivan yhdistävien uusien ratkaisujen kehittäminen*. Useiden osahankkeiden tuloksiin perustuen voidaan löytää muutamia keskeisiä sisältökokonaisuuksia, joita ikääntyneiden palveluita koskevissa rakentamishankkeissa tulisi ottaa huomioon. Merkityksellistä on rakentaa ja kehittää elinolosuhteita sekä kuntoutumista edistäviä toimintamalleja, jotka parantavat ikäihmisten arkiselviytymistä ja sosiaalista osallistumista.

Useissa hyvinvointialueiden valmisteluun liittyvissä palvelurakenneselvityksissä on havaittu, että osa ikääntyneistä asiakkaista on nykytilanteessa liian raskaiden palvelujen piirissä. Tämä johtuu

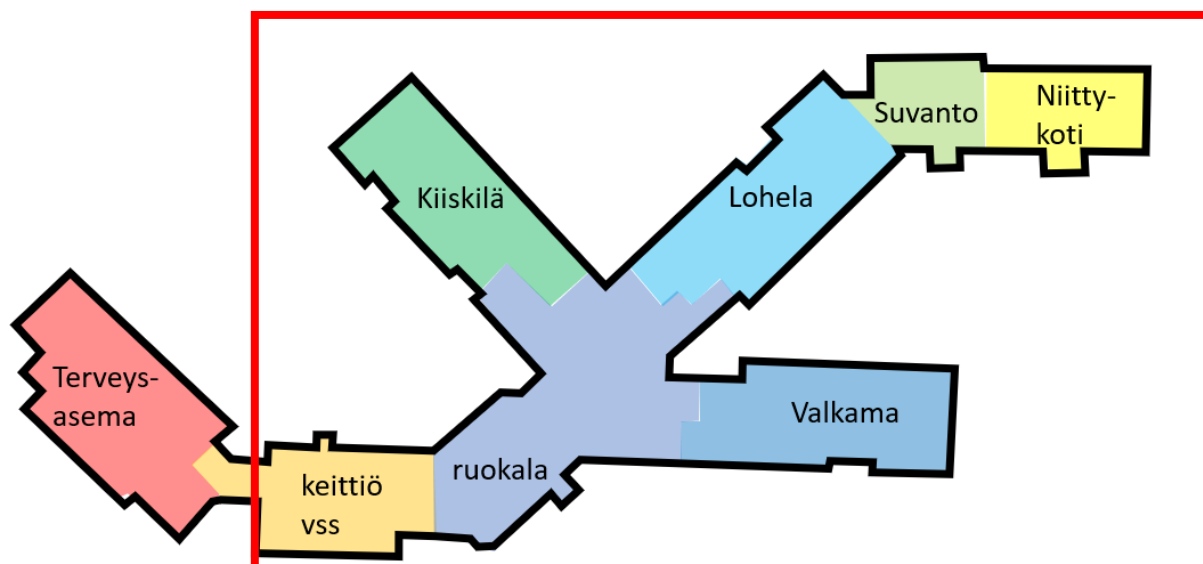
selvitysten mukaan siitä, että ns. välimuotoisen asumisen ratkaisuja ei ole riittävästi tarjolla. Sama havainto on tehty Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) julkaisemassa asiantuntija arviointiraportissa, joka käsitteli sosiaali- ja terveystalvueluita vuodelta 2020.

2 HANKETIEDOT

2.1 Kohteen perustiedot

Hankkeella on tarkoitus korvata nykyinen Jokikartanon palvelukeskus. Jokikartanon palvelukeskus sijaitsee Pyhäjoen kunnassa, terveysaseman välittömässä yhteydessä osoitteessa Pajahaantie 6, Pyhäjoen kunnan omistamalla kiinteistöllä. Kuvassa 1 näkyy kiinteistöjen rajat. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä toimii palveluntuottajana. Jokikartano on vuonna 1993 rakennettu pinta-alaltaan n. 3600 m² yhdessä kerroksessa oleva kiinteistö. Kiinteistössä on Pyhäjoen kunnan keittiö, joka toimii nykyisin jakelukeittiönä. Lisäksi kiinteistössä toimii kehitysvammaisten asumispalvelua järjestävä Niittykoti sekä yhdyskäytävällä kytkettynä Pyhäjoen terveyskeskus. Tämä hankesuunnitelma koskee ainoastaan Jokikartanon palvelukeskusta ja Niittykotiä (Kuva 1). Hoiva 2025 -hankkeessa on tarkoitus rakentaa uusi asumisen ja hoivan korttelikokonaisuus, johon sisältyy vanhusten ja vammaisten asunnot.

Kuva 1. Jokikartanon vanhusten ja vammaisten palvelukeskus kaaviokuvana.

Pyhäjoen kunnanhallitus on kokouksessaan 22.11.2021 perustanut hankesuunnittelutyöryhmän, jonka tehtävänä on ideoida ja suunnitella uudisrakennus sekä valmistella hankehakemus Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA). Hankkeen nimeksi valittiin Hoiva 2025. Hankesuunnittelutyöryhmään kuuluvat: Antti Tornberg, kunnanhallituksen pj (pj), Paula Anttila,

kunnanhallituksen vpj, Mauri Virkkunen, kunnanhallituksen jäsen, Elisa Vetoniemi, sairaanhoitaja, Matti Soronen, kunnanjohtaja, Aimo Korpi, tekninen johtaja, Jyrki Määttä, kaavoitusarkkitehti (siht.). Kunnanhallitus on valinnut projektipäälliköksi Katriina Niemelän.

2.2 Hankkeen perustiedot

Jokikartanon palvelukeskus on kunnoltaan tavanomainen mutta tarpeisiin nähden epäkäytännöllinen. Tehostetun palveluasumisen yksiköksi (48 paikkaa) rakennus on sokkeloinen pitkine käytävineen ja asiakkaiden huoneet on järjestelty hajautetusti. Huonekoot ovat pieniä, eivätkä näin ollen täytä nykyisiä lupaviranomaisten vaatimuksia ikääntyneiden tehostetulle palveluasumiselle. Aluehallintoviranomaisen vaatimusten täyttäminen vaatisi nykyisen rakennuksen suurta peruskorjausta, joka merkitsisi nykyisen paikkaluvun vähenemistä noin 15 asiakaspaikalla. Kiinteistön tekniikka palvelee Jokikartanon lisäksi koko rakennusta, jossa palvelukeskuksen lisäksi on vammaisten asumispalveluyksikkö Niittykoti, jakelukeittiö, toimistotiloja sekä palo-oven takana Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän omistama terveystakeskus. Sähkö, vesi, paloilmoituslaitteisto on samaa järjestelmää.

Tehostetun palveluasumisen lisäksi Pyhäjoen kunnassa ei ole virallisesti vanhusten palveluasumiseksi rinnastettavaa toimintaa, jolla voitaisiin tarjota monipuolisia asumisratkaisuja erilaisiin tarpeisiin sekä tukea ikääntyneiden kotona selviytymistä. Jokikartanon kanssa samassa pihapiirissä sijaitsee 14 rivitaloasuntoa, joissa asuu pääsääntöisesti ikäihmisiä. He saavat tarvitsemansa palvelut kotihoidon palveluina. Kunnasta puuttuu ikääntyneille tarjottavia, toimintakykyä tukevia, yhteisöllisen asumisen mahdollistavia asuntoja / asumisratkaisuja. Niiden tarpeen on tunnistettu jo pidemmän aikaa olevan suuren. Kuntaan tarvitaan houkuttelevia asumisvaihtoehtoja esimerkiksi etäämmällä asuville ikäihmisille, joiden toimintakyky on heikentynyt siinä määrin, ettei asuminen entisessä kodissa ole enää turvallisuuden ja avun järjestämisen näkökulmasta mahdollista tai kustannusten kannalta järkevää. Huomioitavaa on lisäksi, että kunnassa ei tällä hetkellä ole yksityistä palvelutuotantoa tukemassa omaa toimintaa.

2.2.1 Vammaisten asumispalveluyksikkö Niittykoti

Niittykoti tarjoaa palveluasumista kehitysvammaisille ja erityistä tukea tarvitseville asiakkaille. Niittykodissa on kaksi pienkotia, joista toisessa asuu viisi kaikissa päivittäisissä toimissa täysin autettavaa asiakasta. Toisessa pienkodissa, Suvannossa, asuu neljä päivittäisissä toimissa ohjausta ja apua tarvitsevaa asiakasta. Yövalvonta on järjestetty molempiin pienkoteihin Jokikartanosta kameravalvonnan ja tarkistuskäyntien avulla.

Niittykodissa on yhteinen keittiö ja kaksi yhteistä oleskelutilaa kaikkien asiakkaiden yhteisessä käytössä. Niittykodissa on yhteensä yhdeksän asuinhuonetta, joista neljä on Suvannossa. Kaikilla

asiakkailla on oma huone ja asiakkailla on mahdollisuus kalustaa omat huoneensa mieleisikseen. Asiakkaan luona voi käydä vieraita, mutta he eivät voi yöpyä huoneessa.

Niittykodissa on paljon apua tarvitsevia asukkaita, käytävätilat ovat ahtaat liikkumisen apuvälineitä käyttäville asukkaille. WC-/pesutilat ovat niin pienet, ettei siellä voi avustaa asukasta ergonomisesti ja asianmukaisesti. Apuvälineet eivät mahdu WC-tiloihin, osassa WC-tiloja lattiamateriaalit ovat liukkaita. Yhteiseen pesu/saunatilaan ei pääse pesupaarien kanssa. Työntekijöillä ei ole taukotilaa, eikä miestyöntekijöillä omaa pukuhuonetta. Lääkkeenjakaan ei ole erillistä huonetta, joka täyttäisi nykyvaatimukset. (Yllä olevista asioista on huomautettu työsuojelutarkastuksessa 23.8.2017).

2.3 Hankkeen toteuttaja ja yhdyshenkilöt

Jokikartanon palvelukeskuksen omistaa Pyhäjoen kunta, joka vastaa myös kiinteistön ylläpidosta. Hanketta vie eteenpäin Pyhäjoen kunnanhallitus, Kuntatie 1, 86100 PYHÄJOKI, puh. 040 359 6000, kunta@pyhajoki.fi. Kunnasta vastuuhenkilönä toimii kaavoitusarkkitehti Jyrki Määttä, Kuntatie 1, 86100 Pyhäjoki, puh. 040-3596014, sähköposti jyrki.maatta@pyhajoki.fi sekä projektipäällikkö Katriina Niemelä puh. 0400 805581, sähköposti katriina.niemela@gerofuture.fi

2.4 Toiminnan ylläpitäjä ja palvelujen järjestäjä

Jokikartanon ja Niittykodin toiminnasta vastaa tällä hetkellä Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä, Rantakatu 4, 92100 Raahen. Jokikartanon vs. palveluesimiehenä toimii Pirjo Pehkonen, Pajahaantie 6, 86100 Pyhäjoki, puh. 040 1358422, sähköposti pirjo.pehkonen@ras.fi. Niittykodin palveluesimiehenä toimii vammaispalveluohjaaja Mervi Siipola, puh. 040 8303137, mervi.siipola@ras.fi. Toiminta siirtyy 1.1.2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuulle.

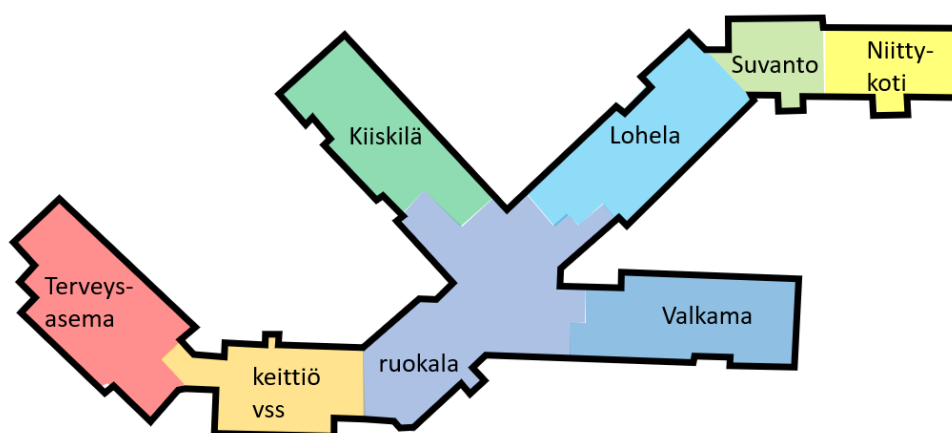
2.5 Jokikartanon kiinteistö ja tämänhetkinen toiminta

Jokikartanon palvelukeskus tarjoaa ympärivuorokautista hoivaa yhteensä 48 ikäihmiselle osana Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän omaa palvelutuotantoa. Asiakaspaikeista 11 on tällä hetkellä varattu intervalli-/vuorohoitoon.

Rakennukseen on sijoitettu myös kotihoidon hoitajien toimistotilat, sekä yhteiskäytössä olevia toimistotiloja mielenterveys- ja kehitysvammaisten palvelujen henkilöstölle. Rakennuksessa on aiemmin toiminut valmistuskeittiö, mutta sen toiminta muuttuu suunnitellusti jakelukeittiöksi vuonna 2022. Keittiön yhteydessä osana yhteisiä tiloja on 100 m² kokoinen ruokasali, missä osa Jokikartanon läheisyydessä sijaitsevista rivitaloasunnoista asuvista asiakkaista käy päivisin lounasaikaan syömässä. Ruokasali on avoinna lisäksi muille alueen ikäihmisille. Ruokasali on toiminut

Jokikartanon asukkaiden erilaisten yhteisten tilaisuuksien sekä juhlien järjestämispaikkana. Jokikartano on toiminnallisesti jaettu kolmeen suurehkoon soluun: Lohela 18 asiakaspaikkaa, joista tällä hetkellä 11 on intervalli/vuorohoitoasiakkaiden käytössä, Valkama 16 asiakaspaikkaa ja Kiiskilä 14 asiakaspaikkaa (Kts. kuva 2). Tilat eivät ole muunneltavissa esimerkiksi tilanteissa, joissa levottomille, aggressiivisille muistisairaille tarvittaisiin pienempi ja rauhallisempi solu. Jokikartanossa järjestetään osana kotona asumista tukevaa palvelua päivätoimintaa kotona asuville ikäihmisille kerran viikossa.

Kuva 2. Asiakasmäärät soluittain.

Jokikartanon palvelukeskuksen kanssa samassa kiinteistössä seinän takana toimii kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Niittykoti, jossa on yhteensä 9 asiakaspaikkaa kehitysvammaisille. Niittykoti tarjoaa asumispalvelua kehitysvammaisille ja erityistä hoitoa tarvitseville asukkaille. Kuvassa 3 näkyy ilmakuvana koko nykyinen kiinteistökokonaisuus.

Kuva 3. Jokikartanon nykyinen kiinteistökokonaisuus.

Jokikartanon kiinteistöön on vuonna 2017 tehty kuntotutkimus, jonka mukaan rakennus on ikäisekseen normaalissa kunnossa. Jokikartanon ja Niittykodin arvo kunnan taseessa 1.10.2021 oli yhteensä noin 606 000 euroa.

Kiinteistön ilmanvaihdossa on ollut pitkään ongelmia. Vuosien aikana pahinta kuumuutta ja ilman laatua on parannettu muun muassa jäähdytyslaitteilla. Asukkaiden huoneet ovat kesäisin kuumia ja matalan sisäkaton takia ilmanvaihto on heikkoa, jolloin huoneiden lämpötila nousee yli suositusten. Poistumisturvallisuudessa havaittujen puutteiden vuoksi Jokikartanoon on rakennettu automaattinen sammutusjärjestelmä, joka on otettu käyttöön vuonna 2022.

Osana palveluntuottajan vuosittain tekemää, omavalvontaan liittyvää riskien arviointia on noussut esille rakennuksen huono ilmanlaatu ja kesäaikoina ongelmalliseksi muodostuva kuumuus asiakashuoneissa sekä yhteisissä tiloissa. Myös asiakkaiden omaisilta on saatu esimerkiksi saattohoitovaiheessa palautetta yöpymismahdollisuuksien puutteesta sekä huoneiden huonosta sisäilmasta ja kuumuudesta. Asiakashuoneet ovat kooltaan pieniä ja apuvälineitä tarvitseville asiakkaille huonosti suunniteltuja. Tämä vaikeuttaa hoitajien ergonomista työskentelyä ja edesauttaa tuki- ja liikuntaelin sairauksien syntymistä. Sähköturvallisuuteen on riskien arvioinnissa kiinnitetty myös huomiota. Työkohteissa on paljon jatkojohtoja, koska kiinteitä pistorasioita ei ole riittävästi. Soluissa sijaitsevat keittiötilat ovat pieniä ja epäkäytännöllisiä, ne eivät sovellu muistisairaiden asiakkaiden hoitamiseen. Asumispalveluyksiköt ovat kokonaisuudessaan haasteellisia työskennellä pitkien käytävien, pienien asukashuoneiden ja puutteellisten WC- ja suihkutilojen takia. Lisäksi etäisyydet talossa ovat pitkät, mikä vaikuttaa negatiivisesti muun muassa yhteisöllisyyttä tukevien yhteisten hetkien ja tapahtumien järjestämiseen ja asukkaiden osallistumismahdollisuuksiin. Palvelukeskuksen sijaintia on sinällänsä pidetty hyvänä kiinteistön luonnonläheisen ja keskeisen sijainnin takia. Ruoka Jokikartanon ja Niittykodin asiakkaille tullaan jatkossa kuljettamaan uudesta, koulun yhteyteen 2022 valmistuvasta keskuskeittiöstä. Keskuskeittiö tulee toimimaan osana kunnan

ja hyvinvointialueen yhteistä in-house- yhtiötä, jolloin Jokikartanon keittiö ja sen toiminta nyky muodossaan on tullut tiensä päähän.

2.5.1 Kiinteistöön tehdyt korjaukset

Jokikartanon kiinteistöä on hoidettu ja ylläpidetty suunnitelmallisesti. Viimeisen kymmenen vuoden aikana tehtyihin toimenpiteisiin sisältyy mm. IV-nuohoukset, mittaukset ja säädöt, märkätilojen saneerauksia, automaatio-ohjelmiston uusiminen, Kiiskilä-osaston sisäpuolen saneeraus ja tiivistyskorjaus, Kiiskilän keittiön uusiminen, valvontakameroiden hankinta, ruoan jakelukalusteiden uusiminen osastoille, ovikoneistojen uusiminen, hoitajakutsujärjestelmän uusiminen, kattovesivuotojen korjauksia, keskuslukituksen uusiminen ja serveritilan jäähdytyksen uusiminen. Osaan kiinteistöistä on valmistunut sprinklaus maaliskuussa 2022. Tulevia, tarvittavia korjaustoimenpiteitä on mm. rakennuksen vesikaton uusiminen.

3 HANKESUNNITELMAN LÄHTÖTILANNE

3.1 Hyvinvointialue toiminnan vastuullisena järjestäjänä

Sote-uudistuksen myötä 1.1.2023 ikääntyneiden hoiva ja hoito sekä koko väestön terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen, sairauksien hoito ja niiden ennaltaehkäiseminen kuuluvat kuntien sijasta hyvinvointialueille. Pyhäjoki sijoittuu kokonaisuudessaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle ja siellä Rannikon seutuun, mihin Pyhäjoen lisäksi kuuluvat Raahe, Siikajoki, Kalajoki ja Merijärvi. Lähialueisiin kuuluvat muun muassa Oulun eteläiselle alueelle sijoittuvat Oulainen ja Alavieska.

Edellä mainitun tehtävän hoitamiseksi ja kuntien tavoitteiden toteuttamiseksi on hyvinvointialueelle tarjottava asianmukaiset ja nykyaikaiset tilat viihtyisässä, asiakkaiden tarpeet huomioivassa ympäristössä. Huomioitavaa on, että hyvinvointialue tarjoaa mahdollisuuden tarkastella palvelutuotantoa- ja tarvetta laajemmin alueella, mikä mahdollistaa riskittömän suunnittelun esimerkiksi uudisrakentamisen näkökulmasta.

Kuvassa 4 näkyy uudisrakennuksille kuntakeskuksesta varattu viihtyisä ja luonnonläheinen noin 1,8 hehtaarin alue rajattuna. Alue on kaavoitettu asumiskäyttöön ja maa-alueen omistaa Pyhäjoen kunta.

Kuva 4. Uudisrakennukselle varattu suunnittelualue.

3.2 Lausunnot hankkeeseen sitoutumisesta ja sen tarpeellisuudesta

Pyhäjoen kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitukselta lausunnon hankkeen tarpeellisuudesta ja hankkeeseen sitoutumisesta hyvinvointialueen palveluverkkokokonaisuus huomioiden. Lisäksi on pyydetty toiminnanharjoittajan lausunto Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymältä / yhtymähallitukselta. Lausunnot toimitetaan hakemuksen liitteenä.

4 NÄKYMIÄ TULEVAISUUDEN HOIVAN TARPEESTA

Palvelujen tarve on lisääntynyt voimakkaasti 75- vuotta täyttäneiden pyhäjokisten osalta. Tähän on vaikuttanut väestön ikääntymisen lisäksi 2 vuotta kestänyt koronapandemia. Se on lisännyt ikääntyneiden eristyneisyyttä ja heikentänyt toimintakykyä, jolloin myös palvelutarve on lisääntynyt. Hyvien suojautumiskäytänteiden takia myös kuolleisuus on ollut merkittävästi aikaisempia vuosia vähäisempää.

Tällä hetkellä Jokikartanon paikat ovat täynnä. Pyhäjokisia tehostetun palveluasumisen paikkaa odottavia / jonottavia on Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän SAS-listalla (= Selvitä, Arvioi, Sijoita) yhteensä 13 henkilöä. Kokonaisuudessaan Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän alueella SAS- listalla on tällä hetkellä noin 70 tehostetun asumispalvelupaikan odottajaa. Heistä osa pärjäisi vielä palvelu-/yhteisöasumisessa, mikäli kotiin olisi tarjolla helpommin enemmän apua, myös yöaikaan tarvittaessa. Jokikartanossa on 11 vuoroahoito-/ intervallipaikkaa. Näistä paikoista 7 on tällä hetkellä käytössä jatkohoitoa odottavilla asiakkailta, jotka eivät enää pärjää kotona. Myös osa

näistä odottavista asiakkaista pärjäisi vielä palvelu-/yhteisöllisessä asumisessa, mikäli sellainen asumisvaihtoehto heille olisi tarjolla.

Päivätoimintaa järjestetään Jokikartanon tiloissa kerran viikossa, osallistujia on viikoittain keskimäärin 8–12 henkilöä. Myös Jokikartanon asukkailla on mahdollisuus osallistua päivätoimintaan niin halutessaan. Kotiin annettaviin palveluihin kuuluva etähoivapalvelu (VideoVisit) on käytössä kahdeksalla kotihoidon asiakkaalla. Monimuotoisen, tavoitteellisen ja kuntouttavan päivätoiminnan järjestäminen on merkittävä osa kotiin annettavia palveluita. Se parantaa asiakkaiden toimintakykyä ja tuottaa asiakkaille lisäarvoa tukemalla kotona asumista ja omaishoitajien jaksamista sekä selviytymistä. Sen lisääminen ja kohdentaminen tavoitteellisesti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti on välttämätöntä, jotta kasvava yli 75-vuotiaiden asiakkaiden joukko pärjää tulevana vuosina toimintakykyisenä omissa kodeissaan.

Yhteisöllisen asumisen mahdollistavien palveluasuntojen puute näkyy Pyhäjoella, Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä ja koko Rannikon seudulla kotihoidon kuormittumisena, sairaalapaikkojen täyttymisenä asumispaikkaa odottavista asiakkaista, vuoro- / intervallipaikkojen puutteena sekä pitkinä jonoina ja jonotusaikoina tehostetun asumispalvelun paikoille. Siksi yhteisöllisen / välimuotoisen asumisen mahdollistavien asuntojen sisällyttäminen hyvinvointialueen palvelutarjontaan on välttämätöntä.

Hankesuunnitelman liitteessä 1 on tarkemmin kuvattu palveluiden tarvetta Pyhäjoella 75 vuotta täyttäneiden osalta.

4.1 Vammaisten asumispalvelun tarve

Erimuotoinen vammaisten asumispalvelujen tarve tulee seuraavan viiden vuoden aikana jonkin verran lisääntymään koko Rannikon alueella. Sekä ikääntyvien kehitysvammaisten että aikuisiän saavuttavien nuorten kehitysvammaisten määrä lisääntyy hieman lähivuosina. Ennustettavuutta vaikeuttaa täsmällisen, kehitysvammaisten asiakkaiden palvelutarvetta kuvaavan tiedon puuttuminen sekä kotona omia kehitysvammaisia lapsiaan hoitavien vanhempien tilanteen mahdollinen muutos. Eri-ikäisille kehitysvammaisille kohdennettujen palvelujen tarve tulee kuitenkin hieman nykyisestä kasvamaan. Tällä hetkellä Pyhäjoella omaishoidon tukea saavia 0–17-vuotiaita kehitysvammaisia hoitavia perheitä on 8, Raahessa 56 ja Siikajoella 10.

Kehitysvammaisia autetun asumisen asiakkaita kunnan tai kuntayhtymän tuottaman palvelun piirissä oli Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän alueella Sotkanet-tiedoista 2019–2020 poimittuna seuraavasti: Pyhäjoki n. 10, Raahen n. 25 ja Siikajoki n. 20 (Kts. liite 3). Kokonaisuudessaan kehitysvammaisille tarjolla olevien palvelujen saatavuutta hyvinvointialueella tulisi nykysuositusten valossa monipuolistaa. Yksilöllisesti kohdennettua, palveluntarpeeseen perustuvaa autettua, ohjattua ja tuettua asumista sekä myös omaan kotiin annettavia, toimintakykyä ja itsenäistä asumista edistäviä palveluita kotona asuville kehitysvammaisille henkilöille tarvitaan lisää.

4.2 Ikääntyneiden asumispalvelun tarve

Tehdyn selvityksen mukaan vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden osuus Pyhäjoen väestöstä liki tuplaantuu (12 % -> 22 %). Tämä tarkoittaa noin 160 henkilön lisäystä. Sama trendi on nähtävissä myös Pyhäjoen naapurikunnissa, jolloin alueen hoivan tarve tulee olemaan suuri myös tulevaisuudessa. Ennusteen ja selvityksen mukaan 50 asiakaspaikkaa riittää Pyhäjoella turvaamaan tehostetun palveluasumisen tarpeen vuoteen 2040. Lähikunnissa tilanne on huomattavasti haasteellisempi. Huomioitavaa on, että tällä hetkellä tehostetussa palveluasumisessa Pyhäjoen 75-vuotta täyttäneistä asuu 8,9 %, mikä on yli kansallisen suosituksen (5–6 %). Lisäksi tilannekuvaa muodostettaessa on syytä ottaa huomioon, että Pyhäjoella on paljon (30,6 %) erittäin runsaan palvelutarpeen omaavia kotihoidon asiakkaita, joilla käyntejä on vähintään 90 käyntiä/kk.

Hankehakemuksen liitteenä (Liite 1) on tehty yksityiskohtainen selvitys ikäihmisten tehostetun asumispalvelun ja säännöllisen kotihoidon tarpeeseen tulevaisuudessa 75 vuotta täyttäneiden osalta Pyhäjoella ja lähikunnissa. Liitteessä 2 on puolestaan kuvattu uudisrakennukseen esitetyt toiminnot ja perusteluja erityisten tila- ja varusteratkaisujen sisällyttämiseen asuinrakennukseen.

5 PYHÄJOEN KUNNAN HOIVA 2025 -HANKKEEN SISÄLTÖ

Pyhäjoelle on tavoitteena luoda ikääntyneiden asumisen toimintamalli, joka edistää yhteisöllisyyttä ja kuntoutumista monipuolisesti etäteknologisia ratkaisuja hyödyntäen. Asumisen korttelista koordinoidaan palveluja myös etäämmällä asuville ikäihmisille (Kotiin annettavat palvelut). Toimintamallissa huomioidaan paikalliset elinolosuhteet ja myös harvempaan asutun ja pitkienkin etäisyyksien kunnan erityispiirteet. Tavoitteena on, että asumiskortteli toimisi ns. *kuntokylänä*, jossa etäteknologian avulla myös kauempana kuntakeskuksesta asuvat voivat osallistua yhteisölliseen toimintaan. Tällöin ikäihmiset asuvat oman kykynsä, mahdollisuutensa ja valintansa mukaisesti joko omassa kodissaan tai uudisrakennuksen palveluasunnoissa, jonne heitä tuetaan ja avustetaan palvelutarpeensa mukaisesti. *Kuntokylä* toimii tällöin myös houkuttelevana asumisvaihtoehtona etäämmällä asuville henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt siinä määrin, ettei asuminen entisessä kodissa ole enää turvallisuuden ja avun järjestämisen näkökulmasta mahdollista tai kustannusten kannalta järkevää. *Kuntokylä -malli* toimii palveluiden järjestäjän näkökulmasta kustannustehokkaana vaihtoehtona osana hyvinvointialueen palvelutarjontaa. Se on alueen asukkaiden, ikäihmisten ja vammaisten yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja kotona asumista edistävä, etäteknologiaratkaisuja hyödyntävä palvelukonsepti.

5.1 Käyttäjien tarpeiden tarkastelua uuden toimintamallin ja rakentamisen näkökulmasta

Uutta rakennettaessa ja kehitettäessä tarkastellaan hyötyjä sekä asiakkaiden, palveluiden järjestäjän, että henkilöstön näkökulmista. *Asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää*, että tarpeen mukaiset palvelut ovat houkuttelevia ja helposti saatavilla ja että asuinympäristö tukee heidän mahdollisuuttaan

osallistua ja harrastaa myös toimintakyvyn heikentyessä. *Hyvinvointialueen näkökulmasta* ikääntyneen väestön kotona asumisen ja arkiselviytymisen ja tukemiseksi kehitetään kuntoutumista edistäviä toimintamalleja, uusia innovatiivisia asumisratkaisuja ja palvelukonsepteja. Palvelujen kustannustehokkuutta lisätään, jotta myös harvempaan asuttujen alueiden väestön ikääntymisestä aiheutuva kustannusten nousu saadaan hallintaan. Henkilöstön näkökulmasta moniammatillinen ja laaja-alainen toimenkuva lisäävät työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia.

Rakentamisen ja tilasuunnittelun näkökulmasta on tärkeää huomioida nykylainsäädännön lisäksi tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus erilaisiin, asiakkaille lisäarvoa tuottaviin tarpeisiin. Keskeistä on myös huomioida yhteisöllisyyden näkökulma, jolloin yhteisiä, eri tarpeisiin soveltuvia tiloja tulee olla riittävä määrä houkuttelevasti asemoituna ja sisustettuna. Ikääntyneiden erilaiset tarpeet (esimerkiksi muistisairauksista aiheutuvat käytösoireet) asettavat omia vaatimuksiaan: tilojen tulee olla muunneltavissa helposti myös pienemmiksi, esimerkiksi 5–8 asukkaan ”soluiksi” rauhallisen ja intiimimmän hoitoyhteisön tarpeisiin. Piha-alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida niiden esteettömyys, toiminnallisuus sekä reittien/polkujen houkuttelevuus. Viheralueita ja pienimuotoisi puutarhoja tulee olla arjen aktiviteettien ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Pyhäjoen uudisrakennukselle suunniteltu luonnonläheinen paikka tarjoaa helposti mahdollisuuden myös pienimuotoiseen kotieläinten (esim. lampaat, kanat, kissat koirat) hyödyntämiseen hoitotyössä, ainakin kesäaikoina.

Tässä kuvatussa, Pyhäjoelle suunnitellussa palvelukonseptin viitekehyksessä nojataan *Ageing in place* (paikallaan ikääntyminen/ paikoillaan vanheneminen) ajatteluun (Välikangas 2013). *Ageing in place* ajattelussa korostuu asumisen jatkuminen samassa paikassa ja ympäristössä huolimatta ikääntymiseen mahdollisesti liittyvistä toimintakyvyn muutoksista. Siinä ollaan kiinnostuneista asumisen ratkaisuista, joissa yhdistyvät sekä kotona asuminen, että sitä mahdollistavat palvelut. Pyhäjoen alueellisessa kehittämistyössä ja sen suunnittelussa on tarkoitus hyödyntää ikäihmisten kuntoutumista edistäviä toimintamalleja (Vähäkangas ym. 2012) ja Elon (2006) teoriaa fyysisen, sosiaalisen ja symbolisen ympäristön merkityksestä ikäihmisten hyvinvointia tukevana tekijänä. Elon (2006) mukaan ikäihmisten itsearviointiin perustuvia kokemuksia hyvinvointia tukevan ympäristön ominaisuuksista tulee hyödyntää suunniteltaessa senioriasumisympäristöjä. Tarkoituksena on toteuttaa hankesuunnittelun aikana edellä mainittu kysely alueella asuville ikäihmisille.

Tilojen esteettömyys ja soveltavuus otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa. Hankerahoituksen varmistuttua hanketyöryhmään nimetään esteettömyyskoordinaattori, jonka tehtävänä on esteettömyyden huomioiminen koko suunnitteluprosessin ajan (mm. kokoukset), seurata hankkeen rakentamisvaiheessa esteettömyyden toteutumista ja pitää esteettömyysasiat sekä niihin liittyvät havainnot esillä työmaakokouksissa. Esteettömyyskoordinaattori tuottaa esteettömyydestä raportin.

Taulukko 1. Suunnitelma uudisrakennukseen sijoitettavista toiminnoista kerroksittain.

2.krs	Asiakaspaikat	Muuta huomioitavaa
Tehostettu palveluasuminen (Ympäri vuorokautinen hoito)	40 asuntoa (joista 4 paikkaa tarvittaessa intervallihoitoon)	10+10+10+10 asiakkaan ryhmäkodit, muuntuvat tarv. pienemmiksi, esim. 5+5 ryhmäkodeiksi. Mitoitus 0,7 hoitajaa/asiakas + 0,5 ft
1.krs		
Tuettu asuminen / yhteisöllinen asuminen / palveluasuminen	20 asuntoa	Kotihoito tuottaa asiakkaiden tarvitsemat palvelut 24/7, yöaikainen turva tulee teknologiasta ja tehostetun palveluasuminen henkilöstöltä. Mitoitus asiakkaiden tarpeen mukaan, noin 0,2-0,3 hoitajaa / asiakas + 0,5 ft
Kuntoutumista ja kotona asumista tukeva päivätoiminta arkipäivisin	15-20 asiakkaalle/päivä	Hyödynnetään yhteisiä tiloja ja ravintolaa, myös yhteisöasumisen asiakkaat voivat osallistua. Päivätoiminta on tarkoitettu ensisijaisesti kotona asuville ikäihmisille. Toiminta on tavoitteellista ja kokonaisvaltaisesti asiakkaiden toimintakykyä tukevaa. Sitä toteutetaan yhteistyössä omaishoitajien ja kotihoidon kanssa. Tavoitteena on, että ikäihmiset voivat asua mahdollisimman pitkään toimintakykyisinä omassa kodissaan.
Monitoimitilat • Kuntosali • Ryhmätoiminta/yhteisölliset tilat		Ikäntyneille tarkoitettu perusvarustus ja mahdollisuus ryhmäkuntoutukseen. Talon asukkaiden ja lähiympäristössä asuvien käytössä.
Ruokasali / Kanttini		Koko talon ja lähiympäristön asukkaiden käytössä, arviolta n.60-80 ruokailijaa/pv. Toimii jakelukeittionä. Ruoka toimitetaan Pyhäjoen koulun uudesta keskuskeittiöstä. Kanttiin palvelut esim. 4H tai joku muu 3.sektorin toimija.

Taulukossa 1 esitetyt toiminnot sekä perusteluja erityisten tila- ja varusteratkaisujen sisällyttämiseen asuinrakennukseen on avattu tarkemmin liitteessä 2. Kanttiin toiminnassa on ajatuksena tarjota jollekin kolmannen sektorin toimijalle mahdollisuus järjestää kanttiinipalvelua / kahvilatoimintaa talon ja lähiympäristön asukkaille. Mahdollisia toimijoita voisivat olla esim. alueella toimiva 4 H-yhdistys tai opiskelijayhdistykset.

5.2. Vammaisten asumispalvelut

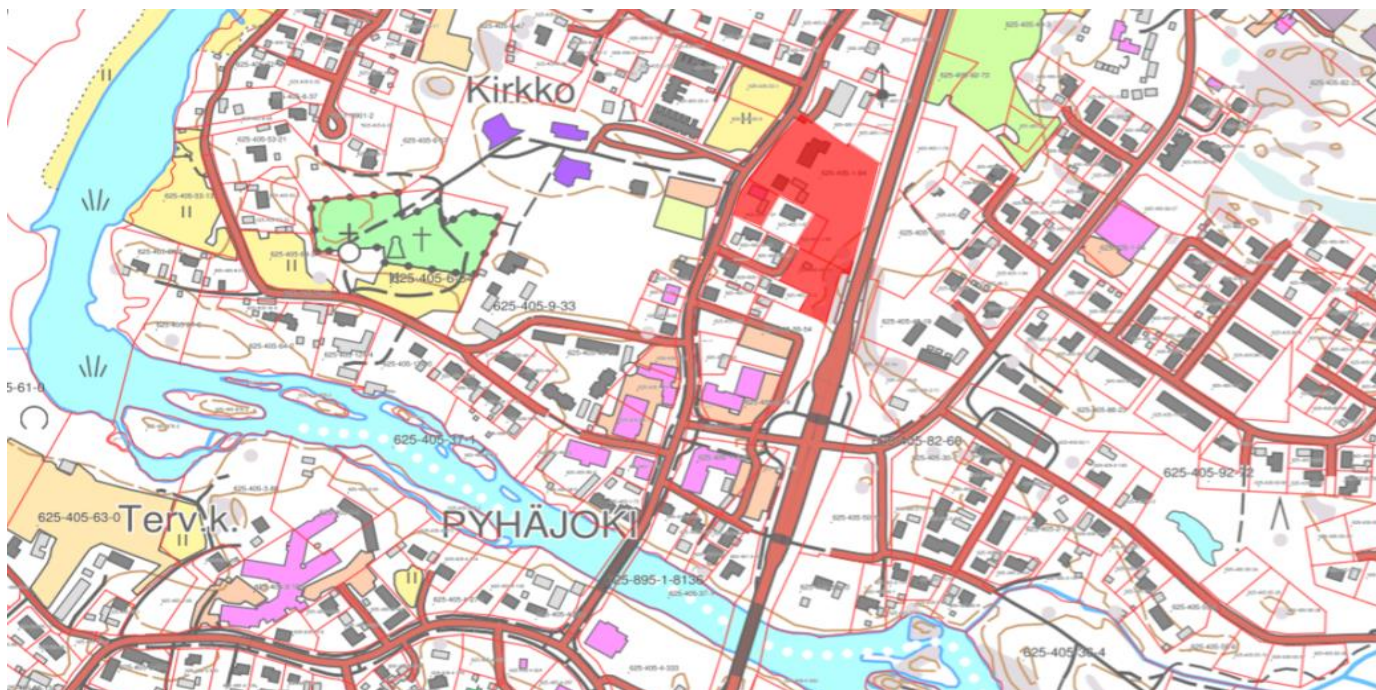
Hoiva 2025 hanke sisältää myös 10- paikkaisen ryhmäkodin kehitysvammaisille erillisenä rakennuksena, omalle tontille toteutettuna. Uudisrakennusta suunniteltaessa tulee huomioida muun muassa, että erimuotoisten vammaisten asumispalvelujen tarve tulee seuraavan viiden vuoden aikana jonkin verran lisääntymään Rannikon alueella. Lisäksi eri-ikäisille kehitysvammaisille kohdennettujen palvelujen tarve tulee arvion mukaan hieman nykyisestä kasvamaan (Kts. liite 3). Palvelujärjestelmän kannalta on tärkeää, että hyvinvointialueella on omaa palvelutuotantoa myös kehitysvammaisten asumispalveluiden osalta.

6 UUDISRAKENNUKSET

6.1 Uudisrakennuksille suunniteltu paikka

Uuden rakennuksen rakennusaikana toiminta voi jatkua Jokikartanon ja Niittykodin nykyisissä tiloissa. Suunnitellulle uudisrakennuksen alueelle on mahdollista rakentaa uusia rakennuksia, rakennustoiminta ei vaikuta nykyiseen palvelutuotantoon. Tällä hetkellä Jokikartanon palvelukeskus, Niittykoti ja terveystakeskus sekä niihin liittyvät toiminnot jakautuvat neljään erilliseen rakennukseen. Uusien tilojen valmistuttua Pyhäjoen kunta miettii vanhoille rakennuksille uutta käyttötarkoitusta. Rakentamisen tavasta päättää myöhemmin siihen valittu suunnittelu- ja rakentamistoimikunta. Uusi hoivakortteli (merkitty karttaan punaisella) sijoittuu kunnan keskusta palveluiden viereen (Kuva 5).

Kuva 5. Uusi suunniteltu hoivakortteli kartalla.

6.2 Kustannusten muodostuminen

Uudisrakennustilanteessa kustannukset muodostuvat uusien kiinteistöjen ja niiden yhteyteen suunniteltujen pihojen ja viheralueiden rakentamisesta. Liittymien ja piha-alueiden rakentamisessa huomioidaan paikoitusjärjestelyt ja sujuva liikennöinti tonteille.

Taulukossa 2 on esitetty alustava kustannusarvio 40 vuoden maksuajalla sekä kahden prosentin korolla.

Taulukko 2. Hankkeen alustava kustannusarvio.

Vanhusten palveluasunnot						
asunto, hum ²	muut tilat, hum ²	hum ² , asunto + muut tilat	asunnot, kpl	yht. hum ²	€/hum ²	yht. € alv. 0
30	20	50	60	3000	2500	7 500 000,00
Vammaisten palveluasunnot						
asunto, hum ²	muut tilat, hum ²	hum ² , asunto + muut tilat	asunnot, kpl	yht. hum ²	€/hum ²	yht. € alv. 0
30	20	50	10	500	2500	1 250 000,00
					Yhteensä €	8 750 000,00

Uuden 60 + 10 paikkaisen asumiskorttelin rakennuskustannukset ovat arviolta noin 8,75 miljoonaa euroa. Pyhäjoen kunnan tavoitteena on saada hankkeelle 40 % avustus ARA:lta sekä pitkäaikainen 40 vuoden laina ARA:lta lopuille rakentamiskustannuksille. Kustannusten muodostumiseen vaikuttavat maapohja, rakentamisen tapa ja taso sekä huonetilarpeet. Täysimittaisten, toiminnallisten kotien rakentaminen erityisryhmille, esteettömyyden ja muuntojoustavuuden huomioiminen sekä hyvän elämänlaadun mahdollistavien yhteisten tilojen sisältyminen rakennukseen lisäävät kustannuksia. Piha- ja viheralueiden rakentamisen kustannukset määräytyvät paljolti siitä, millaisia toimintoja pihalle rakennetaan. Toimintakykyä tukeva, riittävän suuri ja rauhallinen, monipuolisen toiminnallisuuden mahdollistava luonnonläheinen piha-alue houkuttelevine ulkoilureitteineen nostaa hieman rakennuskustannuksia, jolloin piha- ja viheralueiden rakentamiskustannukset olisivat arviolta noin 0,5 miljoonaa euroa. Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio on **9,25 miljoonaa euroa**.

6.3 Toteutuksen aikataulu

Toteutusaikataulu muotoutuu rakentamisen tavan mukaan tarkemman suunnitelman valmistuttua. Tavoitteena on, että uusi palvelukeskus on käytössä 1.1.2026. Uudisrakennushankkeen alustava aikataulu:

- 1) Suunnitteluvaihe (investointien suunnittelu: tilaohjelma, arkkitehtisuunnittelu, urakkalaskenta ja -tarjouspyyntöasiakirjat jne.) vuosina 2022–2023
- 2) Rakentamisvaihe 2024–2025 (sisältää pihojen ja piha-alueiden rakentamisen)
 - Rakennus valmis loppuvuosi 2025
 - Muuttaminen uusiin tiloihin 1.1.2026

Näkymiä Pyhäjoen
ikäihmisten tehostetun
asumispalvelun ja
säännöllisen kotihoidon
tarpeeseen tulevaisuudessa
75 vuotta täyttäneiden
osalta

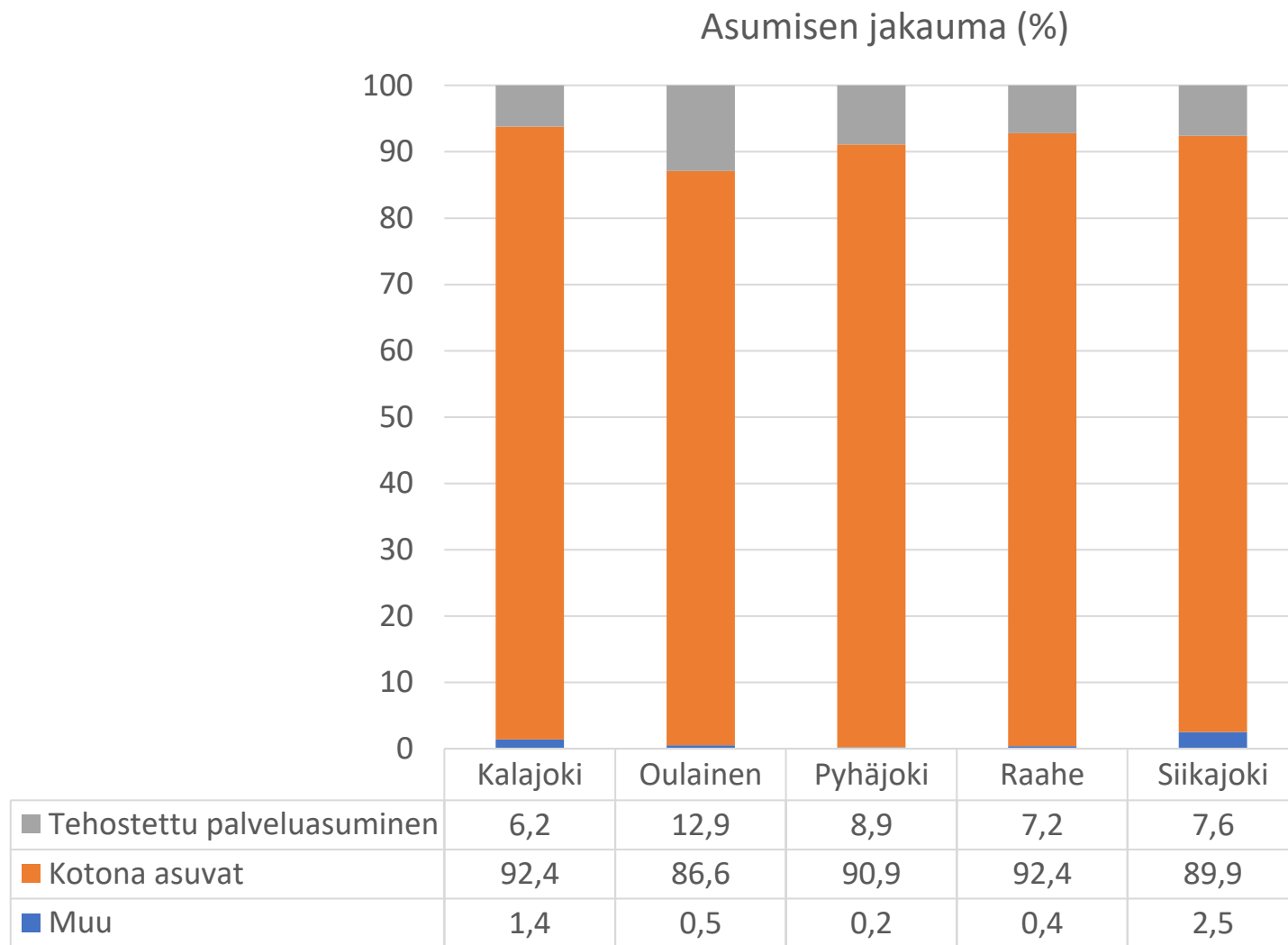
Liite 1 hankehakemukseen

21.3.2022

Pyhäjoen tilanne (palveluiden peittävyys) yleensä 2020 ja vertailu muutamiin naapurikuntiin

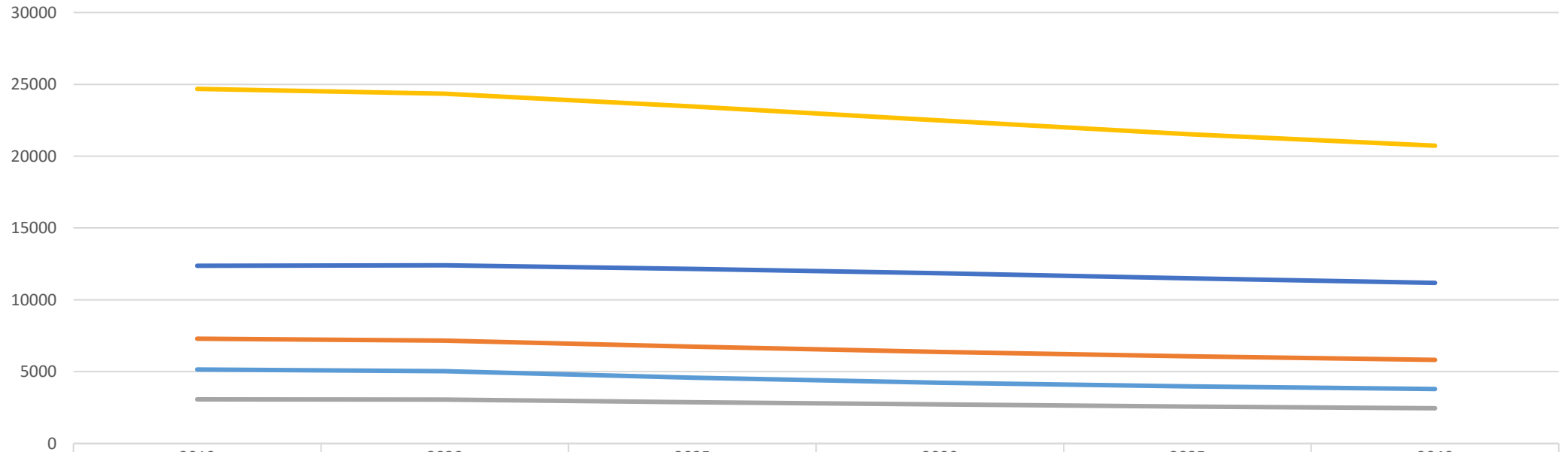
	Kalajoki	Kalajoki	Oulainen	Oulainen	Pyhäjoki	Pyhäjoki	Raahe	Raahe	Siikajoki	Siikajoki
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä			2,3	2,1						
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	6,4	6,2	12,3	12,9	9,2	8,9	6,6	7,2	8,6	7,6
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä	93,2	92,4	87	86,6	90,2	90,9	92,4	92,4	89	89,9
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä	4,6	5,5	7,5	6,4	3,8	4,2	4,6	4,4	3,1	2,7
Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 60 - 89 kotihoidon käyntiä kuukaudessa, % vastaavanikäisistä asiakkaista	15	16,1	22	18,6	19,1	27,4	19,7	18,5	20,4	18,9
Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa , % vastaavanikäisistä asiakkaista	23,1	24,2	10,4	11,5	22,1	30,6	13,7	14,8	23	17,8
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	22,8	23,6	27,3	29	18,4	16,1	18,9	18,3	24,8	18,9
Terveyskeskusten 75 vuotta täyttäneet pitkäaikaisasiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	0,4	1,6			0	0			0	
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	0,4	1,6	0,7			0	0,9	0,2	2	2,1
Vanhainkotien 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	0	0	0	0	0	0	0,8	0	2	1,9

75-vuotta
täyttäneiden
asumisen
jakauma
Pyhäjoella ja
muutamissa
naapurikunnissa
2020

Väestöennuste (kunnan koko asukasluku) 2020-2040

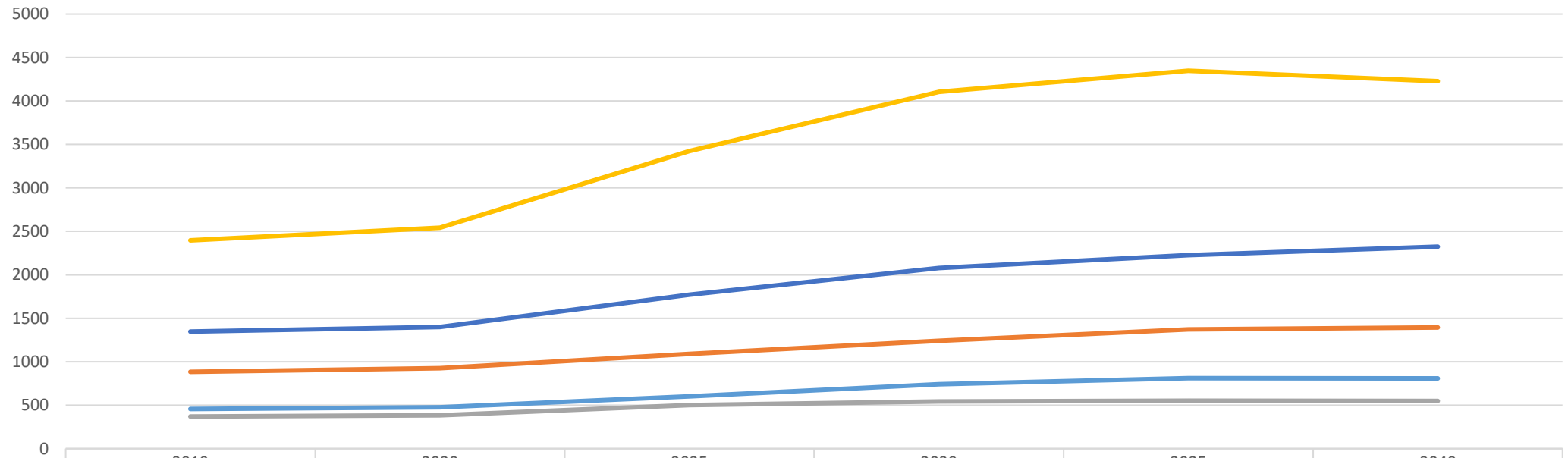
Väestömäärä 31.12. (ennuste 2021)

	2019	2020	2025	2030	2035	2040
Kalajoki	12373	12400	12159	11844	11504	11172
Oulainen	7288	7155	6742	6377	6072	5824
Pyhäjoki	3077	3051	2879	2717	2569	2454
Raahе	24679	24353	23462	22491	21539	20723
Siikajoki	5145	5034	4574	4223	3973	3791

75 vuotta täyttäneiden määrä (lkm) ennuste 2020-2040

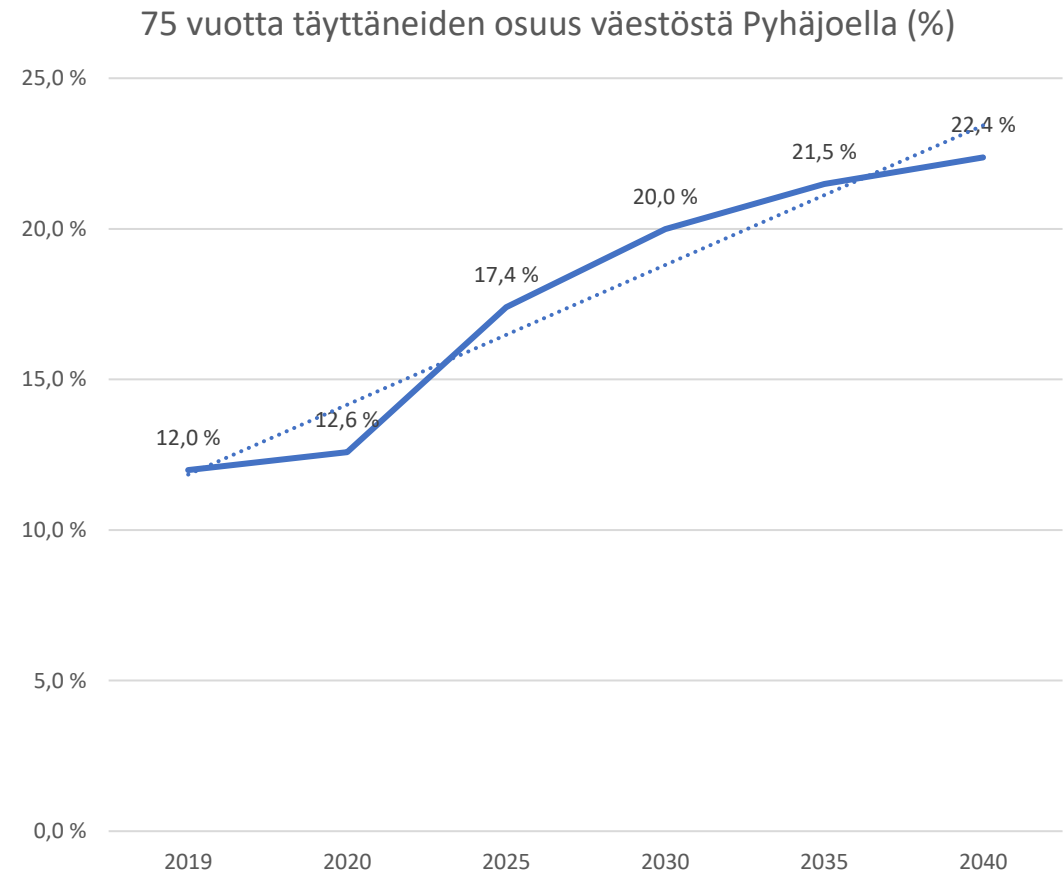
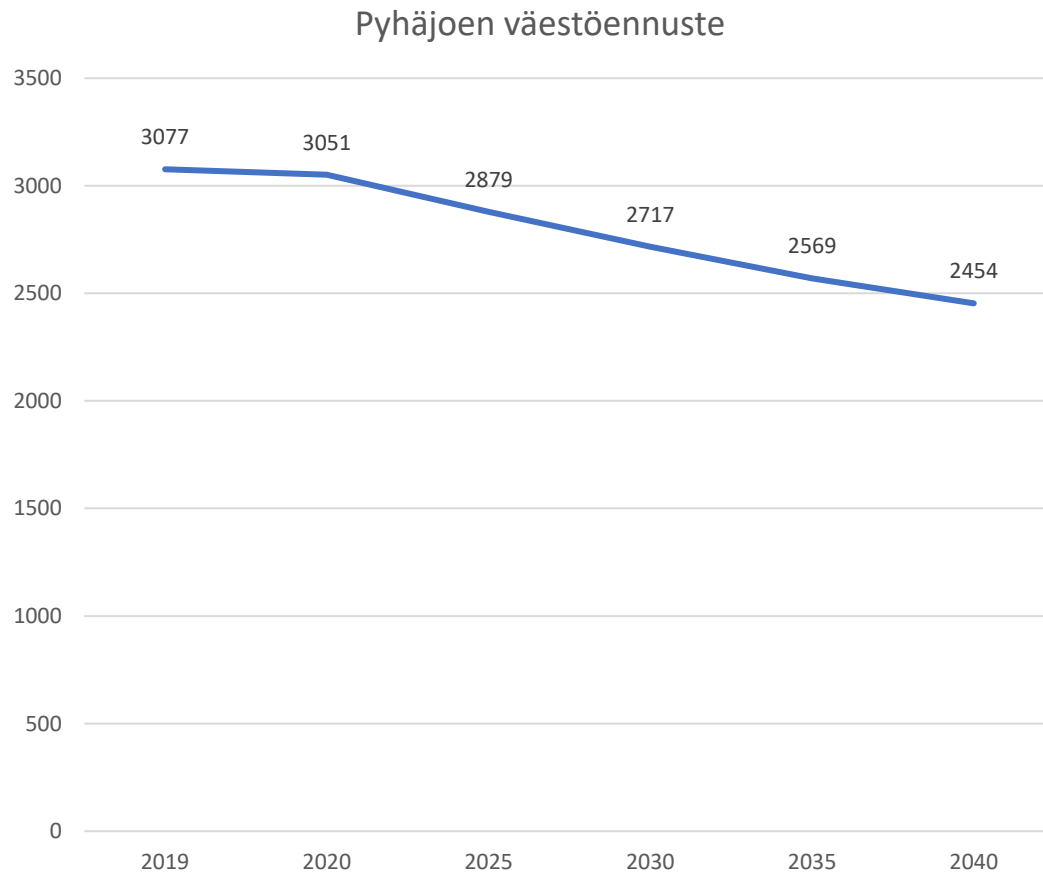
75 vuotta täyttäneiden määrä (väestöennuste 2021)

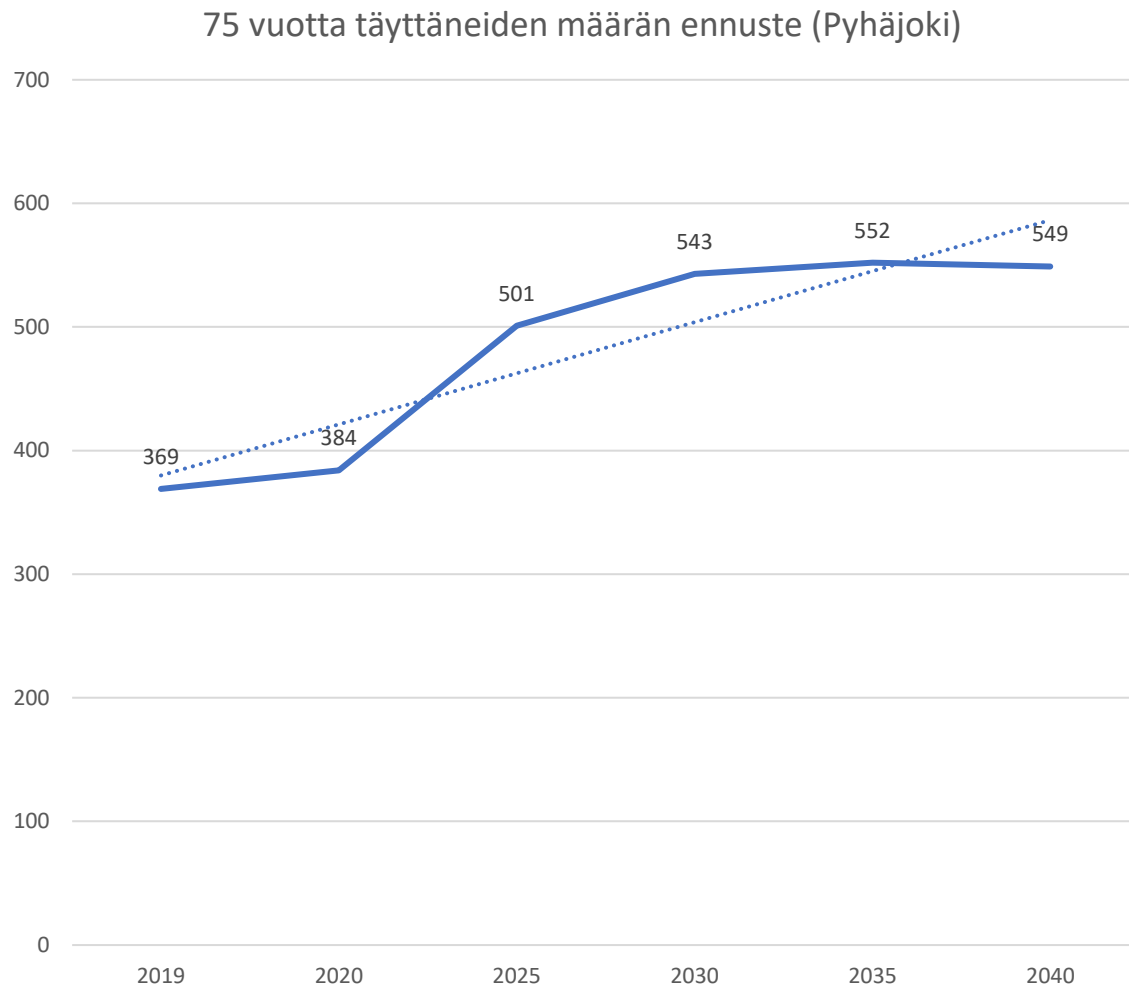
	2019	2020	2025	2030	2035	2040
Kalajoki	1346	1399	1770	2078	2227	2324
Oulainen	884	926	1091	1241	1372	1395
Pyhäjoki	369	384	501	543	552	549
Raahe	2396	2542	3424	4104	4347	4229
Siikajoki	455	475	602	741	811	807

Pyhäjoen väestöennuste

Vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden osuus Pyhäjoen väestöstä liki tuplaantuu (osuus nousee n. 12 %:sta yli 22 %:iin).

75-vuotta täyttäneiden määrän ennuste (Pyhäjoki)

Vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden määrä nousee noin 160 henkilöllä.

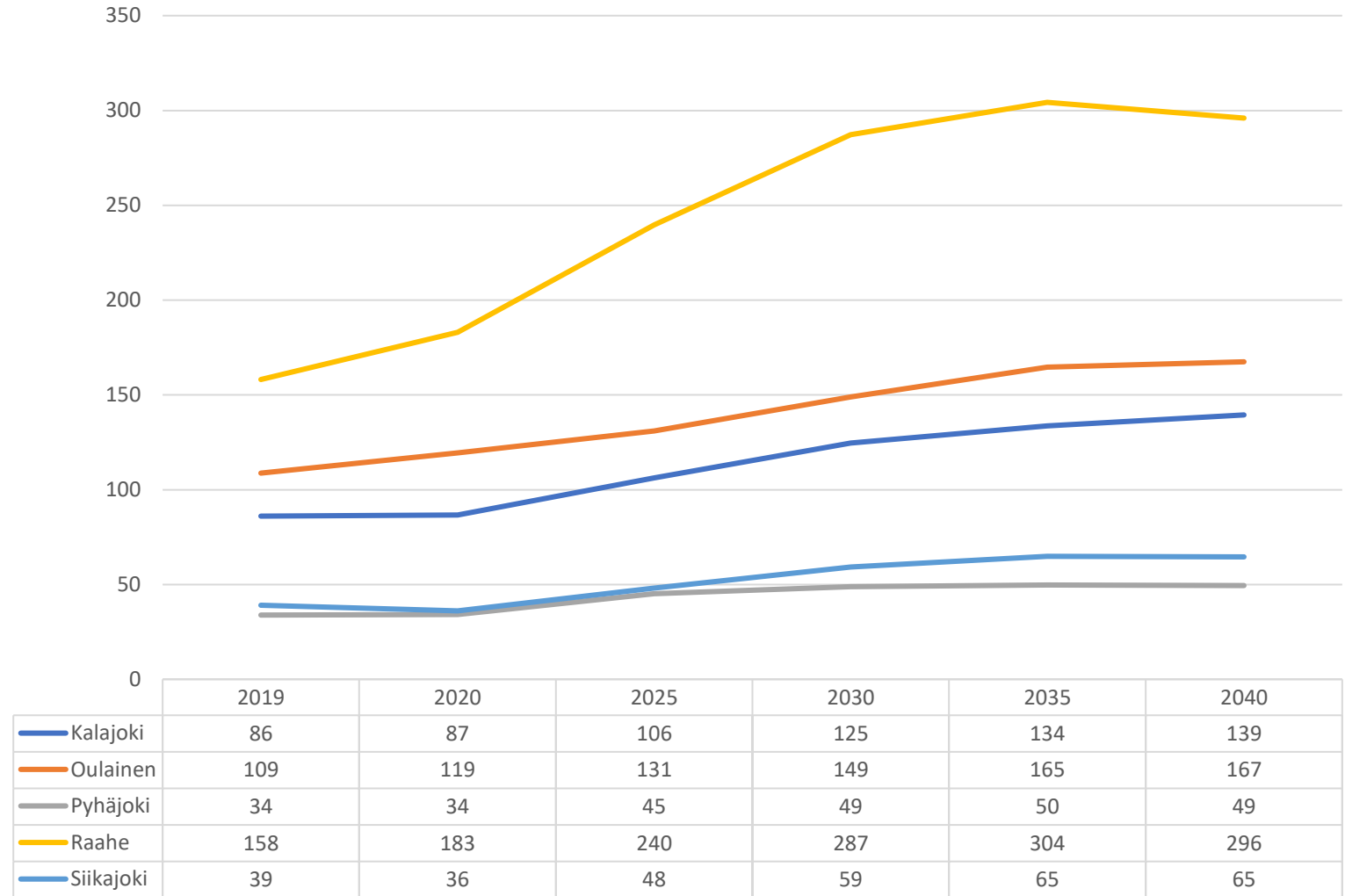
Pyhäjoen tehostetun palveluasumisen tarve 2020 ja vertailu muutamiin naapurikuntiin

	Kalajoki	Kalajoki	Oulainen	Oulainen	Pyhäjoki	Pyhäjoki	Raahе	Raahе	Siikajoki	Siikajoki
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	6,4	6,2	12,3	12,9	9,2	8,9	6,6	7,2	8,6	7,6
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen asiakkaat 31.12. yhteensä	102	101	120	130	41	44	195	231	43	39
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat 31.12. yhteensä	94	89	90	101	36	34	126	184	33	34
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat 31.12., järjestön tai yrityksen tuottamat palvelut			42	51	0		40	88	0	10
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat 31.12., kunnan tai kuntayhtymän tuottamat palvelut	91	87	48	50	36	32	86	96	33	24
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat vuoden aikana yhteensä	208	213	228	249	93	81	414	413	75	70

Pyhäjoella ei ole lainkaan yksityistä palveluntuotantoa. Kaikki tehtaapaikat on julkisen tahon tarjoamia.

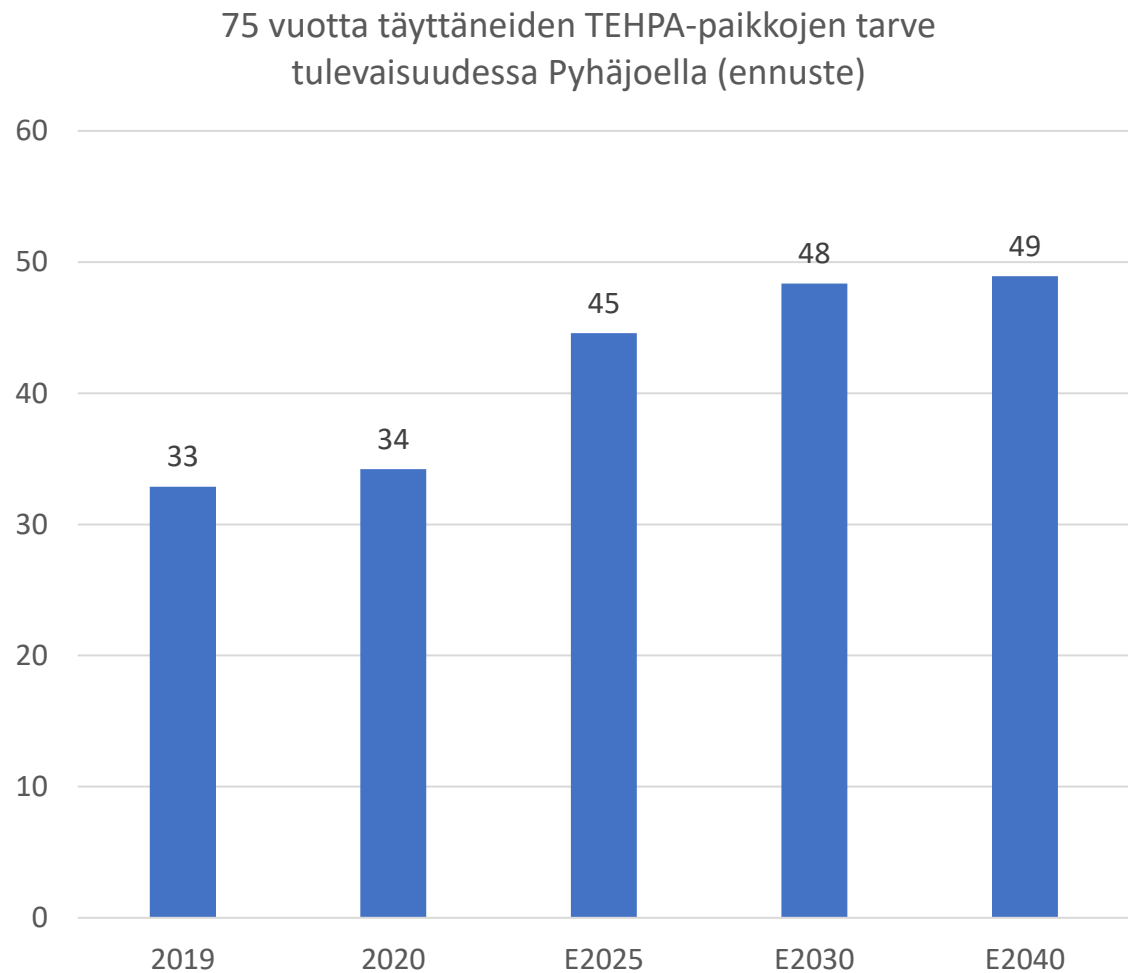
Tehostetun palveluasumisen paikkatarve tulevaisuudessa (75 vuotta täyttäneiden osalta)

Tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä (ennuste) 75 vuotta täyttäneet

Laskennassa käytetty aiempia toteumia tehnan paikkamäärätarpeen ennustamisessa 75 vuotta täyttäneiden osalta: Kalajoki 6 %, Oulainen 12 %, Pyhäjoki 9 %, Raahе 7 % ja Siikajoki 8 %.

Tehostetun palveluasumisen paikkatarve tulevaisuudessa Pyhäjoella

- Väestöennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä 75 vuotta täyttäneiden määrä nousee merkittävästi (+160 hengellä).
- Väestöennusteen (laskettu 2021) mukaan vuonna 2040 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on n. 22 %.
- Vuonna 2020 Pyhäjoella noin 80 % ikääntyneiden TEHPA-asiakkaista oli 75 vuotta täyttäneitä.
- Toteuman mukaan noin 9 % 75 vuotta täyttäneistä on ollut TEHPA:ssa Pyhäjoella.
- Toteuman (9 %) ja väestöennusteen mukaan arvioiden, jatkossa TEHPA-paikkoja tarvitaan Pyhäjoella 75 vuotta täyttäneille vuoteen 2040 mennessä noin 50 paikkaa (vrt. tällä hetkellä reilut 30 paikkaa).

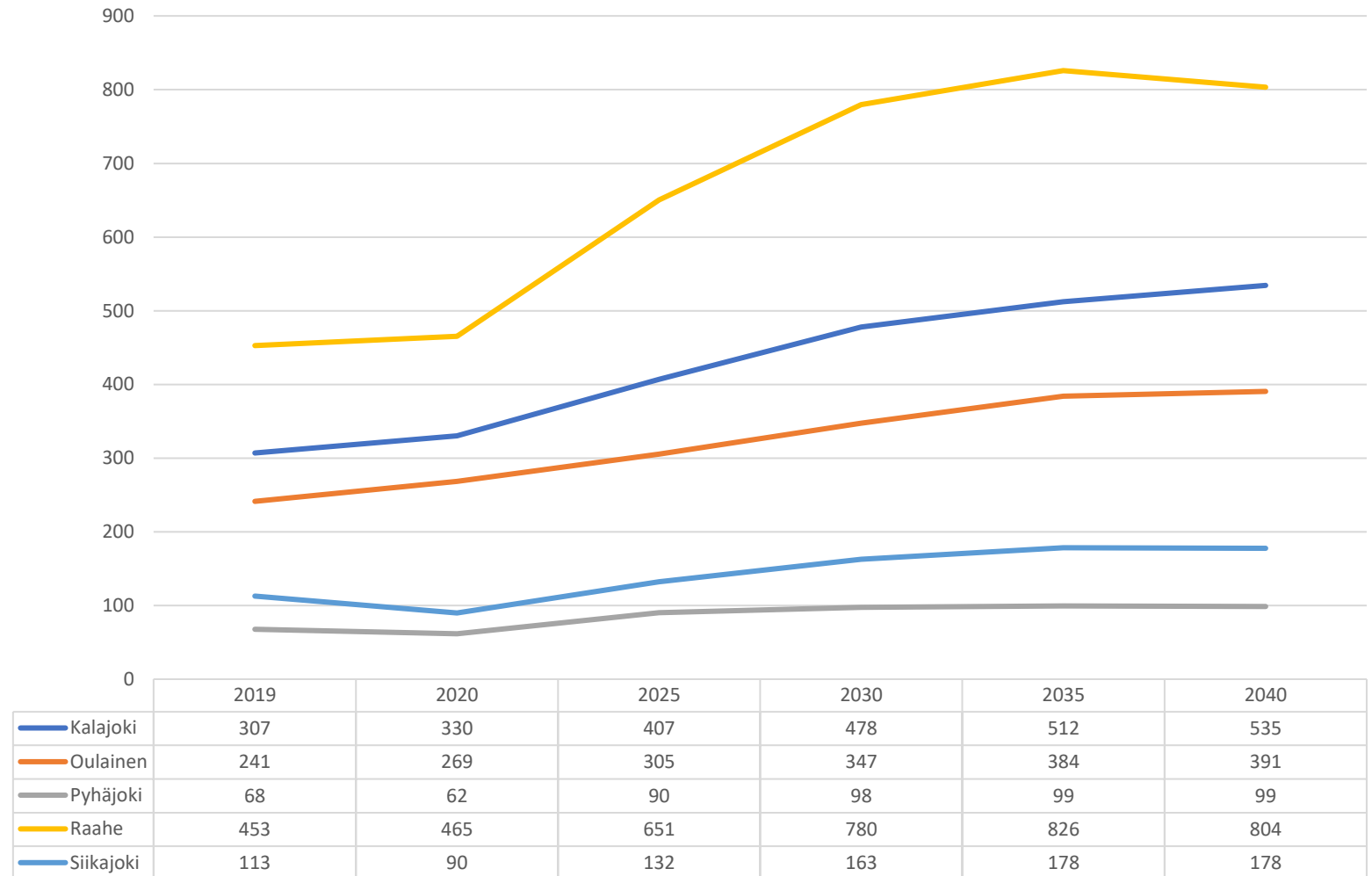
Pyhäjoen säännöllisen kotihoidon (75 vuotta täyttäneiden osalta) vertailu muutamiin naapurikuntiin

	Kalajoki	Kalajoki	Oulainen	Oulainen	Pyhäjoki	Pyhäjoki	Raahe	Raahe	Siikajoki	Siikajoki
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 60 - 89 kotihoidon käyntiä kuukaudessa, % vastaavanikäisistä asiakkaista	15	16,1	22	18,6	19,1	27,4	19,7	18,5	20,4	18,9
Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa, % vastaavanikäisistä asiakkaista	23,1	24,2	10,4	11,5	22,1	30,6	13,7	14,8	23	17,8
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	22,8	23,6	27,3	29	18,4	16,1	18,9	18,3	24,8	18,9

Pyhäjoella paljon sellaisia kotihoidon asiakkaita, joilla käyntejä vähintään 90 käyntiä/kk (30,6 %).
Määrä on noussut merkittävästi (22,1 prosentista 30,6 prosenttiin).

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä tulevaisuudessa (75 vuotta täyttäneiden osalta)

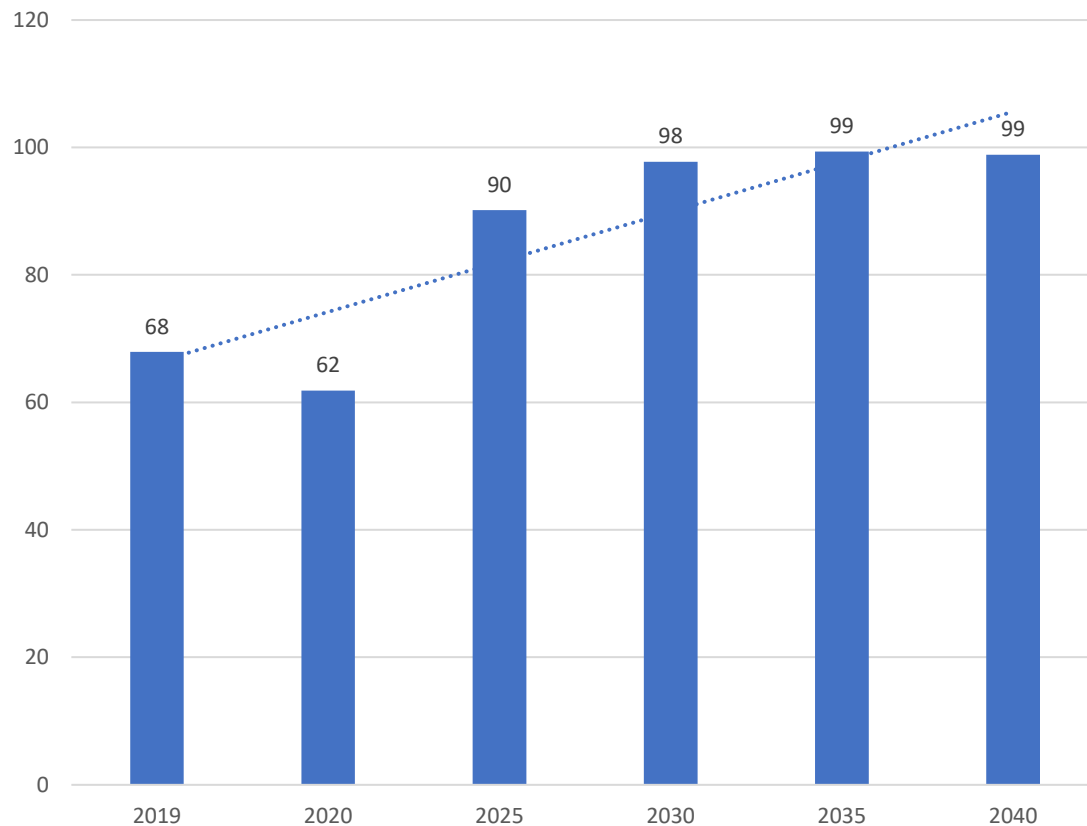
Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä (ennuste) 75 vuotta täyttäneet

Laskennassa käytetty aiempia toteumia säännöllisen kotihoidon paikkamäärätarpeen ennustamisessa 75 vuotta täyttäneiden osalta: Kalajoki 23 %, Oulainen 28 %, Pyhäjoki 18 %, Raahe 19 % ja Siikajoki 22 %.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä tulevaisuudessa Pyhäjoella

75 vuotta täyttäneiden tarve säännölliseen kotihoitoon Pyhäjoella (ennuste)

- 75 vuotta täyttäneistä asukkaista 18,4 % oli vuonna 2019 säännöllisen kotihoidon piirissä. Vuonna 2020 vastaava arvo oli 16,1 %. HOX ! **Osuus pienentynyt, mutta runsaasti kotihoitoa (käyntejä vähintään 90 per kk) tarvitsevien määrä on kasvanut Pyhäjoella merkittävästi.**
- 75 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrästä laskien, olettamalla, että 18 % 75 vuotta täyttäneistä tarvitsee säännöllistä kotihoitoa → tarvitsee vuonna 2040 noin 100 75 vuotta täyttäneestä asukkaasta säännöllistä kotihoitoa.

Sisällys

Hoiva 2025 rakennushanke Pyhäjoella – alustava suunnitelma ja kuvaus huomioitavista tilatarpeista	2
1 Taustaa	2
2 Tunnuslukuja Pyhäjoella.....	2
3 Rakentamiseen ja tiloihin liittyviin näkökohtia aikaisempaan tutkimustietoon perustuen.....	5
3.1 Aistihuone muistisairaiden laadukkaan hoidon tukena.....	6
4 Palvelukokonaisuuden ”raamit”.....	6
5 Uudisrakentaminen Pyhäjoella	7
6 Visio tulevasta:.....	8

Lähteet

Hoiva 2025 rakennushanke Pyhäjoella – alustava suunnitelma ja kuvaus huomioitavista tilatarpeista

1 Taustaa

Viime vuosina valtakunnallisten, ikääntyneiden palveluihin suuntautuneiden kehityshankkeiden tavoitteena on ollut kehittää ikäihmisille nykyistä yhdenvertaisempia, paremmin koordinoituja ja kustannusten kasvua hillitseviä palveluita. Tällöin painopistealueina ovat olleet ikäihmisten osallisuuden lisääminen, digitalisaation optimaalinen hyödyntäminen, tiedolla johtaminen ja poikkihallinnollinen yhdessä tekeminen. (STM, Hankesuunnitelma 2016:41). Vuonna 2018 päättyneen hallituksen kärkihankkeen Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa 2016–2018 yhtenä osa-alueena toteutettiin **Asumisen ja hoivan yhdistävien uusien ratkaisujen kehittäminen**. Useiden osahankkeiden tuloksiin perustuen voidaan löytää muutamia keskeisiä sisältökokonaisuuksia, joita ikääntyneiden palveluita koskevissa peruskorjaus- ja rakentamishankkeissa tulisi ottaa huomioon. Merkityksellistä on rakentaa ja kehittää elinolosuhteita sekä kuntoutumista edistäviä toimintamalleja, jotka parantavat ikäihmisten arkiselviytymistä ja sosiaalista osallistumista.

Olli-Pekka Ryytäsen, Erkki Vauramon ja kumppaneiden 2020 julkaiseman raportin (*Sote ja ikääntymisen ongelmat – selviämispolun etsintää*) mukaan yli 75-vuotiaiden määrä Suomessa kasvaa vuoden 2019 tasosta 548 000 vuoteen 2040 mennessä tasolle 910 000 eli kasvua 66 %. Vastaavasti kuolemien määrä kasvaa vuoden 2019 ennustetusta tasosta 53 800 vuoteen 2040 mennessä tasolle 65 500 eli kasvua 21 %. Kuolemien määrän eli hoivan tarpeen kasvu on paljon maltillisempaa kuin ikäluokan kasvu. Raportin mukaan yleensä hoitopaikkojen tarvetta on arvioitu sillä perusteella, kuinka monta prosenttia 75 vuotta täyttäneistä tarvitsee ympärivuorokautista tai muuta hoivaa. Ryytäsen, Vauramo & Co. pitävät ikään perustuvan arvion pohjana ympärivuorokautisen hoidon tarpeena 7 % yli 75-vuotiaiden määrästä. Arvioituna yli 75-vuotiaiden määrän muutoksella ympärivuorokautisen hoidon tarve kasvaa Suomessa 25 223 hoivavuodella vuodesta 2020 vuoteen 2040 mennessä. Hoivavuoden laskennallisena hintana voidaan käyttää 55 000 euroa, joka vastaa noin 150 euron vuorokausihintaa. Tarkasteltaessa tavallisen palveluasumisen ja terveyskeskuksen vuodeosaston välistä hintaeroa vaihteluvälit ovat tavallinen palveluasunto noin 30 000 euroa vuodessa ja terveyskeskuksen vuodeosasto lähes 75 000 euroa.

2 Tunnuslukuja Pyhäjoella

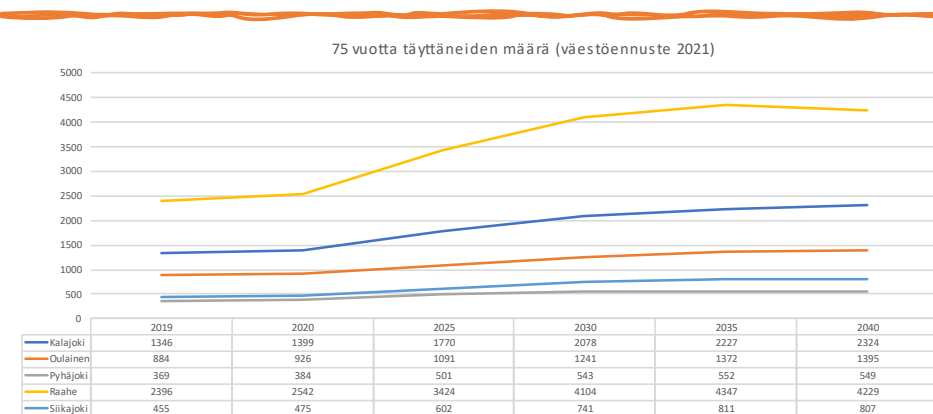
Pyhäjoella 75- vuotta täyttäneiden ikäihmisten määrä kasvaa noin 160 henkilöllä vuodesta 2020 vuoteen 2040. Seuraavan viiden vuoden aikana kasvu on jo noin 120 henkilöä. (Taulukko 1). 75-vuotta täyttäneiden osuus kasvaa n.12 %:sta yli 22 %:iin. (Taulukko 2). Kotona asuvien 75- vuotta

täyttäneiden määrä vastaavan ikäisestä väestöstä laskettuna (ennuste 90 %) kasvaa maltillisesti noin 40 henkilöllä vuodesta 2020 vuoteen 2040. Seuraavan viiden vuoden aikana kasvu on 28 henkilöä.

Taulukosta 3 käy ilmi, että säännöllisen kotihoidon palvelujen piirissä on ollut 62 75- vuotta täyttäneitä asiakasta vuonna 2020. Huomattavaa on, että vaikka määrä on vähentynyt kuudella asiakkaalla vuodesta 2019, niin runsaasti kotihoidon palveluita tarvitsevien (käyntejä vähintään 90/kk) asiakkaiden määrä on kasvanut merkittävästi (22,1 %:sta 30,6 %:iin. Säännöllisen kotihoidon tarpeen arvioidaan Pyhäjoella kasvavan 37 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä vastaavan ikäisestä väestöstä laskettuna (ennuste 18 %).

Taulukko 1. 75- vuotta täyttäneiden määrä (lkm.) Pyhäjoella ja lähikunnissa.

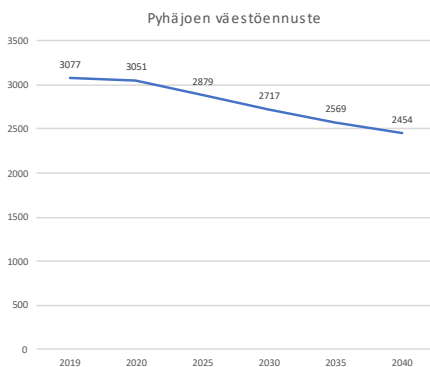
75 vuotta täyttäneiden määrä (lkm) ennuste 2020-2040

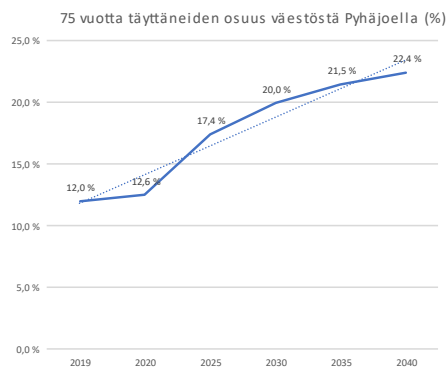
5

Taulukko 2. 75- vuotta täyttäneiden osuuden muutos Pyhäjoella.

Pyhäjoen väestöennuste

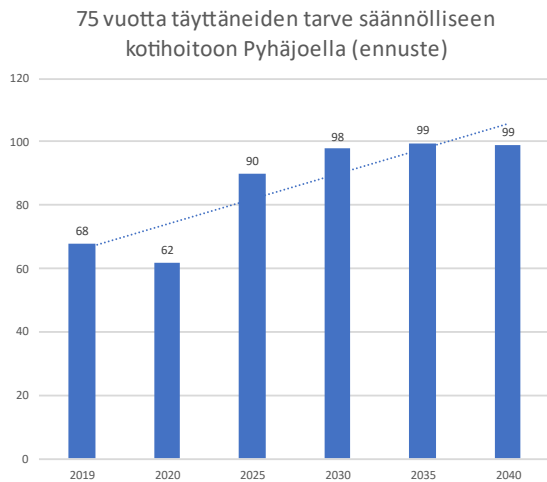
Vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden osuus Pyhäjoen väestöstä liki tuplaantuu (osuus nousee n. 12 %:sta yli 22 %:iin).

6

Taulukko 3. Ennuste säännöllisen kotihoidon piirissä olevista 75- vuotta täyttäneistä.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä tulevaisuudessa Pyhäjoella

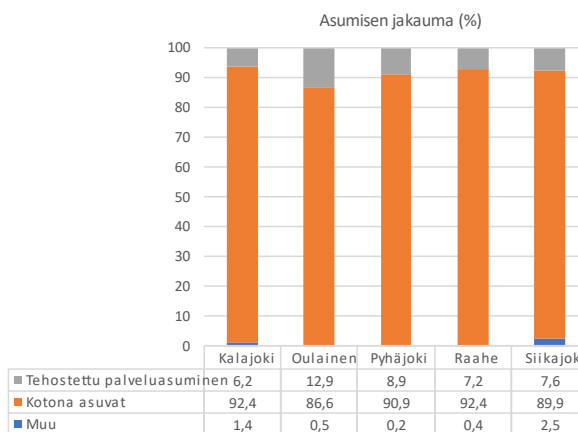
- 75 vuotta täyttäneistä asukkaista 18,4 % oli vuonna 2019 säännöllisen kotihoidon piirissä. Vuonna 2020 vastaava arvo oli 16,1 %. HOX ! **Osuus pienentynyt, mutta runsaasti kotihoitoa (käyntejä vähintään 90 per kk) tarvitsevien määrä on kasvanut Pyhäjoella merkittävästi.**
- 75 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrästä laskien, olettamalla, että 18 % 75 vuotta täyttäneistä tarvitsee säännöllistä kotihoitoa → tarvitsee vuonna 2040 noin 100 75 vuotta täyttänyttä asukasta säännöllistä kotihoitoa.

13

Taulukossa 4 on kuvattu 75- vuotta täyttäneiden asumisen jakauma Pyhäjoella ja muutamissa lähikunnissa. Merkille pantavaa on, että ikääntyneiden asuminen tapahtuu joko kotona tai tehostetun palveluasumisen yksiköissä. Välimuotoisia asumisratkaisuja ei ole tarjolla. Vuonna 2020 8,9 % 75-vuotta täyttäneistä pyhäjokisista asui tehostetussa palveluasumisessa. Kansallinen suositus on 5–6 %. Kotona asuvien osuus 75- vuotta täyttäneistä oli 90,9 % kansallisen suosituksen ollessa 92 %.

Taulukko 4. 75- vuotta täyttäneiden asumisen jakauma Pyhäjoella ja lähikunnissa vuonna 2020.

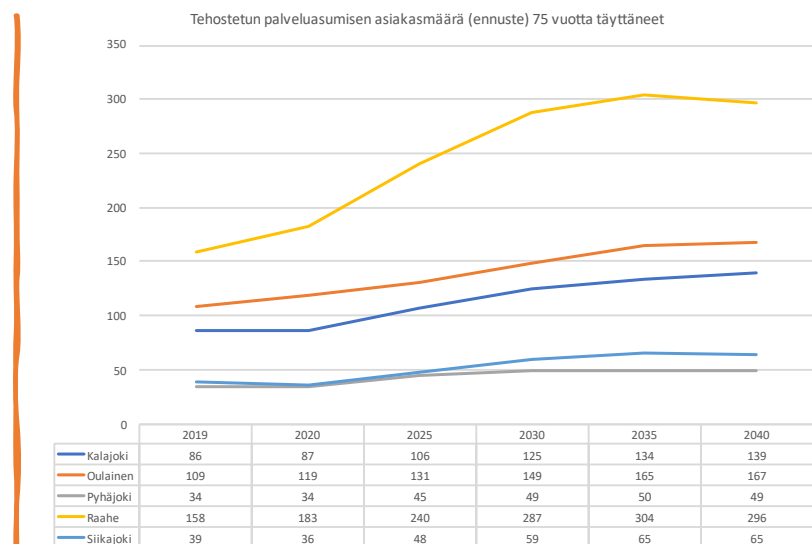
75-vuotta täyttäneiden asumisen jakauma Pyhäjoella ja muutamissa naapurikunnissa 2020

Tehostetun palveluasumisen paikkatarve vuoteen 2040 kasvaa Pyhäjoella väestöennusteeseen ja nykyiseen paikkamäärään suhteutettuna maltillisesti, nykyisestä 34 paikasta noin 50 paikkaan. Sen sijaan lähikunnissa kasvu on merkittävästi suurempaa. (Taulukko 5). Tähän lisäpaikkojen tarpeeseen on mahdollista vaikuttaa tehokkain kuntoutumista edistävin toimintamallein, jolloin lisäpaikkojen tarve ei välttämättä kasva ennusteen mukaisesti. Lisäksi välimuotoisten asumisratkaisujen tuominen mukaan asumistarjontaan vaikuttaa tulevaisuudessa tehostetun palveluasumisen tarpeeseen sitä mahdollisesti vähentäen. Rakennushankkeen toteutumisen osalta tätä toiminnan mahdollista tehostumista ei nähdä riskinä, koska lähikunnissa tarve tulee olemaan todella suuri. Huomioitavaa on, että suunnitelma mahdollistaa haluttaessa esimerkiksi osan palveluista ulkoistamisen (esimerkkinä kuntouttava päivätoiminta), mikäli sen myöhemmin hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa katsotaan olevan tarpeellista.

Taulukko 5. Tehostetun palveluasumisen paikkatarve vuoteen 2040 75- vuotta täyttäneiden osalta.

Tehostetun palveluasumisen paikkatarve tulevaisuudessa (75 vuotta täyttäneiden osalta)

Laskennassa käytetty aiempia toteutuksia hepan paikkamäärätarpeen ennustamisessa 75 vuotta täyttäneiden osalta: Kalajoki 6 %, Oulainen 12 %, Pyhäjoki 9 %, Raahen 7 % ja Siikajoki 8 %.

9

3 Rakentamiseen ja tiloihin liittyviin näkökohtia aikaisempaan tutkimustietoon perustuen

Aikaisempien tutkimusten mukaan ikäihmisen siirtyessä kotoaan suomalaiseen palveluasuntoon (vrt. tehostettu palveluasuminen) tapahtuu usein nopea kunnan huononeminen ja hoidon tarve kasvaa. Palvelutalossa asuvilla liikkuminen vähenee ja tutkimusten mukaan heidän on havaittu ottavan 3000 askelta vähemmän päivässä kuin kotona asuvien verrokkiryhmään kuuluvien ikääntyneiden. Ahtaus on ollut vallitseva 2000-luvun alkupuolella rakennettujen ikääntyneille tarkoitettujen

palvelurakennusten ongelma. Ahtaudella on ikäihmiselle negatiivisia seurauksia: lihaskunto heikkenee nopeasti ja syntyy vuodepotilaita. Myös Sinikka Lotvonen havaitsi tuoreessa väitöskirjatutkimuksessaan (2019), että asuntojen koolla oli vaikutusta ikäihmisten päivittäisen liikkumisen määrään. Palvelutalot tarjoavat yleensä fyysiseltä toimintakyvyltään heikentyneille ikääntyneille esteettömän asumisympäristön, jossa asuminen pienemmissä asunnoissa ja palveluiden saaminen on helppoa. Tämä vähentää kuitenkin ikäihmisen fyysisen aktiivisuuden määrää arkiaskareiden minimoituessa sekä johtaa fyysisen toimintakyvyn edelleen heikkenemiseen. Siksi on tärkeää, että ikääntyneillä on mahdollisuus ja puitteet yksilölliseen ja / tai ohjattuun liikunnan harrastamiseen ja esimerkiksi pienimuotoiseen ruuanlaittoon myös palvelutalossa.

Parhaiten ikääntyneiden toimintakykyä voidaan nykytiedon valossa tukea rakentamalla 6–12 hengen huoneistoja (soluja), joissa on omin kalustein varustettu huone ja hyvän kokoiset yhteiset oleskelutilat. Ratkaisuun kuuluu vapaa pääsy sisäpihaan. Tilaa on noin 50 m² paikkaa kohti, josta oman huoneen osuus on noin 30 m². Yhteistilat on jäsennetty oleskeluun, television katsomiseen, ruokailuun ja rauhalliseen seurusteluun omaisten tai ystävien kanssa. Palvelutalossa tulee myös olla ikääntyneille soveltuvat tilat ja välineet sisä- ja ulkotiloihin soveltuvien monipuolisten lihaskunto- ja tasapainoharjoitteiden tekemistä varten. Liikkumiseen tarvittavien apuvälineiden tulee mahtua sekä omaan huoneeseen että yhteisiin tiloihin.

3.1 Aistihuone muistisairaiden laadukkaan hoidon tukena

Hyviä kokemuksia ja lupaavia tuloksia on saatu älyteknologian hyödyntämisessä muistisairaiden ikäihmisten hoidossa tehdyissä kokeiluissa Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Vuoden 2020 aikana ko. paikkakunnilla kokeiltiin erillisen hankkeen tukemana innovatiivista multisensorista aistihuonetta. Aistihuone stimuloi ja rauhoittaa kävijöiden aisteja interaktiivisen älyseinän, juoksevan veden, tuoksujen ja erilaisten luonnonmateriaalien avulla. Lisäksi samassa hankkeessa kokeillulla VR-lasien tarjoamalla luontoelämyksellä muistisairaille saatiin hyviä tuloksia. Niistä on nähtävissä, että muistisairaiden ikäihmisten psykelääkkeiden käyttö, masennus ja ahdistuneisuus vähenivät aistihuonekokeilun aikana. Koeryhmän terveydentilan vakaus parani ja aistihuone tuki muistisairaiden kognitiivisia kykyjä. VR-laseilla koetut luontoelämykset puolestaan vähensivät koeryhmän levottomuutta ja ne koettiin rentouttavina. Pään puuttavien lasien käyttö ei myöskään aiheuttanut muistisairaille ahdistusta tai pelkoa.

4 Palvelukokonaisuuden ”raamit”

Nykyisen ajattelun mukaan ikääntyneiden palvelukokonaisuus voisi olla ns. kolmiportainen, jossa on huomioitu kuntoutumista ja kotona asumista tukeva päivätoiminta sekä itsenäisesti asuvat ikääntyneet, jotka saavat tukipalvelut omaan kotiinsa (muun muassa digitaalinen yhteys 24/7 kotihoidon henkilöstöön, kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut).

1. Itsenäinen asunto hoivakorttelissa, jossa on tarvittaessa jatkuva hoitajien läsnäolo ja avunsaantimahdollisuus. Samassa rakennuksessa tai korttelissa on kaikille avoimia aulapalveluita kuten ravintola, musiikin kuuntelutila, viihtyisä aula, kuntosali sekä asuntoja. Näiden asiakkaiden ympärivuorokautinen valvonta tapahtuu digitaalisesti etäteknologian avulla tai yöpäävystyksenä joko paikalla tai yhdistettynä lähellä olevaan ympärivuorokautiseen palveluun. Mitoitus 0,2–0,3 työntekijää paikkaa kohti.
2. Kuntoutumista ja kotona asumista tukeva päivätoiminta alueen kotona asuville sekä hoivakorttelissa asuville ikääntyneille.
3. Tehostettua asumispalvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuus, jossa on henkilökuntaa ympärivuorokautisesti 0,7 hoitajaa paikkaa kohti. Mahdollisuus muutamaaan intervallipaikkaan (4 paikkaa).

Uusimman tutkimustiedon valossa ikääntyneiden palveluita on liian vähän tasolla 1 ja 2. Tasolla 3 on puolestaan ylitarjontaa. Rakennuskanta ei tällä hetkellä tue ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitoa. Näin syntyy kevythoitaisista liian varhain raskashoitaisia, paljon apua tarvitsevia ikäihmisiä. Ajatus kuntoutuksesta ja kunnon ylläpidosta puuttuu usein rakentamisen yhteydessä.

5 Uudisrakentaminen Pyhäjoella

Suunnitelma uudessa palvelukeskuksessa tuotettavista palveluista (perustuu väestöennusteeseen, asiakasrakennetarkasteluun ja uusimpaan tutkimustietoon).

Palvelu	Asiakaspaikat	Muuta huomioitavaa
Tehostettu palveluasuminen (ympärivuorokautinen hoito)	40 (joista 4 intervallihoitoon)	10+10+10+10 asiakkaan ryhmäkodit, muuntuvat tarvittaessa pienemmiksi, esim. 5- hengen ryhmäkodeiksi.
Aistihuone	Sijoittuu tehostetun palveluasumisen kerrokseen	Ikäihmisten käytössä.
Palveluasuminen/yhteisöasuminen	20 asuntoa	Kotihoito tuottaa asiakkaiden tarvitsemat palvelut, yöaikainen turva tulee teknologiasta ja tehostetun palveluasumisen henkilöstöltä.
Kuntoutumista ja kotona asumista tukeva päivätoiminta arkipäivisin	15–20 asiakkaalle	Hyödynnetään yhteisiä tiloja ja ravintolaa, myös talon asiakkaat voivat osallistua.

		Päivätoiminta on tarkoitettu ensisijaisesti kotona asuville ikäihmisille. Toiminta on tavoitteellista ja kokonaisvaltaisesti asiakkaiden toimintakykyä tukevaa. Sitä toteutetaan yhteistyössä omaishoitajien ja kotihoidon kanssa. Tavoitteena on, että ikäihmiset voivat asua mahdollisimman pitkään toimintakykyisinä omassa kodissaan.
Kotihoidon toimistotilat		Kotihoito tuottaa palvelut yhteisöasumisen asiakkaille ja koordinoi/tuottaa palveluita myös etäämmällä asuville pyhäjokisille ikäihmisille.
Fysioterapeutin / toimintaterapeutin vastaanottohuone/toimistohuone		Fysioterapeutti/toimintaterapeutti toimii osana palvelukeskuksen moniammatillista tiimiä.
Kuntosali		Ikääntyneille tarkoitettu perusvarustus ja mahdollisuus ryhmäkuntoutukseen. Hoivakorttelin asukkaiden ja ympäristössä asuvien pyhäjokisten käytössä.
Monitoimitila / kokoontumistila		Palvelukeskuksen asukkaiden ja lähistöllä asuvien monipuolisessa ja jatkuvassa käytössä, järjestöt mukana toiminnassa.
Kanttiini /ravintola / ruokasali		Koko talon ja lähiympäristössä asuvien käytössä. Päivittäin arviolta noin 60–80 ruokailijaa. Ruoka toimitetaan Pyhäjoen uuden koulun keskuskeittiöltä.

Yhteensä 40 paikkaa tehostettuun palveluasumiseen (ympäri vuorokautiseen hoitoon), 20 palveluasuntoa yhteisölliseen 24/7 asumiseen. Lisäksi 15–20 asiakkaalle kuntouttavaa päivätoimintaa arkipäivisin.

6 Visio tulevasta:

Ikäihmisille suunnattua palvelukeskusta rakennettaessa tavoitteena on luoda ns. hoivakorttelimainen malli, jossa on käytössä yhteisöllinen ja kuntoutumista edistävä, monipuolisesti etäteknologisia ratkaisuja hyödyntävä toimintamalli ja josta koordinoidaan palveluja myös etäämmällä asuville

ikäihmisille. Toimintamallissa huomioidaan paikalliset elinolosuhteet. Tavoitteena on, että hoivakortteli toimii ns. *kuntokylänä*, jossa etäteknologian avulla myös kaukana kuntakeskuksesta asuvat, voivat osallistua ja olla osa yhteisöllistä toimintaa. *Kuntokylässä* ikäihmiset asuvat oman kykynsä, mahdollisuutensa ja valintansa mukaisesti joko omassa kodissaan ja asunnossaan tai korttelin palveluasunnoissa, jonne heitä tuetaan ja avustetaan palvelutarpeensa mukaisesti. Se toimii tällöin myös houkuttelevana asumisvaihtoehtona etäällä asuville henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt siinä määrin, ettei asuminen entisessä kodissa ole enää turvallisuuden ja avun järjestämisen näkökulmasta mahdollista tai kustannusten kannalta järkevää. Tällöin kuntokylä -malli toimii palveluiden järjestäjän näkökulmasta kustannustehokkaana vaihtoehtona osana hyvinvointialueen palvelutarjontaa. Se on ikäihmisten yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja kotona asumista edistävä, etäteknologiaratkaisuja hyödyntävä palvelukonsepti.

Uutta rakennettaessa ja kehitettäessä on hyvä tarkastella hyötyjä sekä asiakkaiden, palveluiden järjestäjän, että henkilöstön näkökulmista. *Asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää*, että tarpeen mukaiset palvelut ovat houkuttelevia ja helposti saatavilla ja että asuinympäristö tukee heidän mahdollisuuttaan osallistua ja harrastaa myös toimintakyvyn heikentyessä. *Hyvinvointialueen ja kunnan näkökulmasta* ikääntyneen väestön kotona asumisen ja arkielviytymisen ja tukemiseksi tulee kehittää kuntoutumista edistäviä toimintamalleja ja uusia innovatiivisia asumisratkaisuja ja palvelukonsepteja. Palvelujen kustannustehokkuutta on tärkeä lisätä, jotta väestön ikääntymisestä aiheutuva kustannusten nousu saadaan hallintaan. Henkilöstön näkökulmasta moniammatillinen ja laaja-alainen toimenkuva lisäävät työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia.

Rakentamisen ja tilasuunnittelun näkökulmasta on tärkeää huomioida nykylainsäädännön lisäksi tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus erilaisiin tarpeisiin. Keskeistä on myös huomioida yhteisöllisyyden näkökulma, jolloin yhteisiä, eri tarpeisiin soveltuvia tiloja tulisi olla riittävä määrä. Ikääntyneiden erilaiset tarpeet (esimerkiksi muistisairauksista aiheutuvat käytösoireet) asettavat omia vaatimuksiaan: tilojen tulee olla muunneltavissa helposti myös pienemmiksi, 5–8 asukkaan ”soluiksi” rauhallisen ja intiimimmän hoitoyhteisön tarpeisiin. Piha-alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida niiden esteettömyys, toiminnallisuus sekä reittien/polkujen houkuttelevuus. Viheralueita ja pienimuotoisi puutarhoja tulee olla arjen aktiviteettien mahdollistamiseksi. Uudisrakennukselle suunniteltu luonnonläheinen paikka tarjoaa helposti mahdollisuuden myös pienimuotoiseen kotieläinten (esim. lampaat, kanat, kissat koirat) hyödyntämiseen hoitotyössä, ainakin kesäaikoina.

Tässä yllä kuvatussa, Pyhäjoelle suunniteltavassa palvelukonseptin viitekehyksessä nojataan *Ageing in place* (paikallaan ikääntyminen/ paikoillaan vanheneminen) ajatteluun (Välikangas 2013). *Ageing in place* ajattelussa korostuu asumisen jatkuminen samassa paikassa ja ympäristössä huolimatta ikääntymiseen mahdollisesti liittyvistä toimintakyvyn muutoksista. Siinä ollaan kiinnostuneista asumisen ratkaisuista, joissa yhdistyvät sekä kotona asuminen, että sitä mahdollistavat palvelut. Pyhäjoen alueellisessa kehittämistyössä hyödynnetään ikäihmisten kuntoutumista edistäviä toimintamalleja (Vähäkangas ym. 2012) ja Elon (2006) teoriaa fyysisen, sosiaalisen ja symbolisen ympäristön merkityksestä ikäihmisten hyvinvointia tukevana tekijänä. Elon (2006) mukaan ikäihmisten itsearviointiin perustuvia kokemuksia hyvinvointia tukevan ympäristön ominaisuuksista tulee hyödyntää suunniteltaessa senioriasumisympäristöjä.

Lähteet:

Elo, S. (2006). Teoria pohjoissuomalaisten kotona asuvien ikääntyneiden hyvinvointia tukevasta ympäristöstä. (Väitöskirja, Oulun yliopisto). Konsensuslausuma. (2012). Kohti parempaa vanhuutta. Suomalainen lääkäriseura Duodecim, Suomen Akatemia. Haettu osoitteesta <https://www.duodecim.fi/wpcontent/uploads/sites/9/2016/02/konsensuslausuma20122.pdf>

Lotvonen, S. (2019): Palvelutaloon muuttaneiden ikääntyneiden fyysinen toimintakyky, sen muutos ja toimintakykyyn yhteydessä olevat tekijät ensimmäisen asumivuoden aikana. (Väitöskirja, Oulun yliopisto)

Ryynänen, O-P, Vauramo, E, Malmi, T & Koikkalainen, V. (2020): Sote ja ikääntymisen ongelmat – selviämispolun etsintää. Kunnallisan alan kehittämissätiö.

Vähäkangas, P., Niemelä, K. ja Noro, A.: Ikäihmisten kuntoutumista edistävän toiminnan lähijohtaminen. Koti- ja ympärivuorokautisen hoidon laatu ja kehittäminen. THL raportti 48/2012.

Väläkangas, K. (2009): Yhteisöllisyyttä, laatua ja vaihtoehtoja. Ikääntyneiden välimuotoisen asumisen ratkaisuja Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Hollannissa. SUOMEN YMPÄRISTÖ 13 | 2009.

Älyteknologiaa hyödyntävä aistihuone on vähentänyt muistisairaiden masennusta ja lääkitystä Helsingissä <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunginkanslia/alyteknologiaa-hyodyntava-aistihuone?pd=v> Luettu 22.3.2022

AUTETTU ASUMINEN	Kalajoki	Kalajoki	Oulainen	Oulainen	Pyhäjoki	Pyhäjoki	Raahe	Raahe	Siikajoki	Siikajoki
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Kehitysvammaisten autetun asumisen 0 - 17-vuotiaat asiakkaat 31.12.			0	0	0	0			0	0
Kehitysvammaisten autetun asumisen 0 - 17-vuotiaat pitkäaikaisasiakkaat 31.12.			0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysvammaisten autetun asumisen 18 - 64-vuotiaat asiakkaat 31.12.	30	28	14	12			41	39	15	17
Kehitysvammaisten autetun asumisen 18 - 64-vuotiaat pitkäaikaisasiakkaat 31.12.	30	28	14	11			36	36	15	15
Kehitysvammaisten autetun asumisen 65 - 74-vuotiaat asiakkaat 31.12.			5				6			
Kehitysvammaisten autetun asumisen 65 - 74-vuotiaat pitkäaikaisasiakkaat 31.12.			5							
Kehitysvammaisten autetun asumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.	0	0	0							
Kehitysvammaisten autetun asumisen 75 vuotta täyttäneet pitkäaikaisasiakkaat 31.12.	0	0	0							
Kehitysvammaisten autetun asumisen asiakkaat 31.12., järjestön tai yrityksen tuottamat palvelut	7	9	6	6			24	25		
Kehitysvammaisten autetun asumisen asiakkaat 31.12., kunnan tai kuntayhtymän tuottamat palvelut	27	26	13	10	8	7	27	23	19	20
Kehitysvammaisten autetun asumisen asiakkaat vuoden aikana yhteensä	38	42	22	18	8	11	67	71	24	25
Kehitysvammaisten autetun asumisen pitkäaikaisasiakkaat 31.12. yhteensä	34	35	19	15	7	7	41	42	20	21
OHJATTU ASUMINEN										
Kehitysvammaisten ohjatun asumisen 0 - 17-vuotiaat asiakkaat 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysvammaisten ohjatun asumisen 18 - 64-vuotiaat asiakkaat 31.12.	0	0		0	0	0	12	15	7	8
Kehitysvammaisten ohjatun asumisen 65 - 74-vuotiaat asiakkaat 31.12.	0	0		0	0	0		0	0	0
Kehitysvammaisten ohjatun asumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.	0	0		0	0	0	0		0	0
Kehitysvammaisten ohjatun asumisen asiakkaat 31.12., kunnan tai kuntayhtymän tuottamat palvelut			5				12	14	7	7
TUETTU ASUMINEN										
Kehitysvammaisten tuetun asumisen 0 - 17-vuotiaat asiakkaat 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysvammaisten tuetun asumisen 18 - 64-vuotiaat asiakkaat 31.12.			0	0			9	9		
Kehitysvammaisten tuetun asumisen 65 - 74-vuotiaat asiakkaat 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysvammaisten tuetun asumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysvammaisten tuetun asumisen asiakkaat 31.12., kunnan tai kuntayhtymän tuottamat palvelut							5	5		
KOTIPALVELU										
Kotipalvelua vuoden aikana saaneita vammaistalouksia, kunnan kustantamat palvelut (-2019)	2		7		1		25		7	
OMAISHOIDON TUKEA										
Omaishoidon tuki, 0 - 17-vuotiaat hoidettavat vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	17	19	16	19	8	7	57	56	14	10
Omaishoidon tuki, 18 - 64-vuotiaat hoidettavat vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	31	28	9	12		0	24	20	8	5
VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN										
Vaikeavammaisten palveluasumisen piirissä 0 - 17-vuotiaita asiakkaita vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaikeavammaisten palveluasumisen piirissä 18 - 64-vuotiaita asiakkaita vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	6	10	8	12	1	1	7	9	2	3
Vaikeavammaisten palveluasumisen piirissä 65 vuotta täyttäneitä asiakkaita vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	1	1	9	6	0	0	7	8	0	0
Vaikeavammaisten palveluasumisen piirissä asiakkaita vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut	7	11	17	18	1	1	14	17	2	3
VAMMAISTEN PERHEHOITO										
Vammaisten perhehoidossa asiakkaita 31.12., kunnan kustantamat palvelut	0	0	1	1	6	3	35	39	4	7
Vammaisten perhehoitokotien lukumäärä 31.12., kunnan kustantamat palvelut	0	0	2	2	5	2	32	36	4	6
Vammaisten päivätoiminnan piirissä asiakkaita 31.12., kunnan kustantamat palvelut (2012 alkaen)	47	31	8	19	1	1	34	30	22	20
Vammaisten työ- ja päivätoiminnan piirissä asiakkaita 31.12., kunnan kustantamat palvelut	81	71	23	26	7	6	105	108	32	34
Vammaisten työllistymistä tukevan toiminnan piirissä asiakkaita 31.12., kunnan kustantamat palvelut	0	14	1	2	0	0	0	0	0	1
Vammaisten työtoiminnan piirissä asiakkaita 31.12., kunnan kustantamat palvelut (2012 alkaen)	34	40	15	7	6	5	71	78	10	14